

รายงานผลการศึกษา
ของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแม่น้ำ คู คลอง

ด้วยในคราวประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมัยประชุมสามัญ สมัยที่ ๔ (ครั้งที่ ๔) ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแม่น้ำ คู คลอง โดยกำหนดระยะเวลาในการศึกษา ๑๘๐ วัน และในคราวประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมัยประชุมสามัญ สมัยที่ ๒ (ครั้งที่ ๔) ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ขยายเวลาในการศึกษาออกไปอีก ๖๐ วัน คณะกรรมการวิสามัญฯ ประกอบด้วย

๑. พลตำรวจโท ธีระศักดิ์	ง่วนบรรจง
๒. นางสาวเฟื่องฟ้า	เทียนประภาสทธิ์
๓. เรือโท วารินทร์	เดชเจริญ
๔. นายอภิรัตน์	ศิวพรพิทักษ์
๕. นายชยาวุธ	ศิริยุทธวัฒนา
๖. พลตรี สุทธิชัย	วงษ์บุบผา
๗. นายชัยนาท	นิยมธูร
๘. นายสมพงษ์	เวียงแก้ว
๙. นายณรงค์	เรืองศรี
๑๐. นายเฉลิมพล	โชตินุชิต
๑๑. นางสุทธิมล	เกษสมบุรณ์
๑๒. นายสุธน	อาณากุล
๑๓. นางวาสนา	ศิลป์เบ็ญจพร

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเลือก พลตำรวจโท ธีระศักดิ์ ง่วนบรรจง เป็นประธานกรรมการ นายอภิรัตน์ ศิวพรพิทักษ์ เป็นรองประธานกรรมการ และเลือก นางสาวสุทธิมล เกษสมบุรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการวิสามัญฯ มีการประชุมทั้งสิ้น ๑๓ ครั้ง

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ประชุมศึกษาการบริหารจัดการแม่น้ำ คู คลอง ตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร โดยมีประเด็นการศึกษา ดังนี้

๑. การใช้ประโยชน์แม่น้ำ คู คลอง
๒. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการแม่น้ำ คู คลอง
๓. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ คู คลอง
๔. ปัญหาน้ำเสีย
๕. ปัญหาการท่องเที่ยวทางน้ำ
๖. ปัญหาการขนส่งและการจราจรทางน้ำ

ทั้งนี้ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังมีรายละเอียดปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้

พลตำรวจโท

(ธีระศักดิ์ ง่วนบรรจง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

๑. ความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

คลอง คำนิยาม ทางน้ำหรือลำน้ำที่เกิดขึ้นเองหรือขุดเชื่อมกับแม่น้ำหรือทะเล

คู คำนิยาม ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อชักน้ำหรือเก็บน้ำไว้ใช้เป็นต้น เช่น คูสวน, ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องกีดขวางป้องกันที่นอกกำแพงเมือง เช่น คูเมือง

ลำราง คำนิยาม ทางน้ำเล็ก ๆ ที่ขุดสำหรับชักน้ำจากคลองเข้านาหรือระบายน้ำออกจากนา

ลำกระโดง คำนิยาม ลำน้ำขนาดเล็กที่ขุดจากลำน้ำขนาดใหญ่เพื่อชักน้ำเข้านาเข้าสวน

ความจำกัดความของ คลอง คู ลำราง ลำกระโดง

ตามหนังสือ สำนักงาน ก.ค. ที่ กท ๐๓๐๔/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕

ประเภทของแหล่งน้ำ	ความหมาย/นิยาม	หน่วยงานรับผิดชอบ	รวมจำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
คลอง	<p>* ทางน้ำ หรือ ลำน้ำที่เกิดขึ้นเองหรือขุดเชื่อมกับแม่น้ำหรือทะเล</p> <p>* ลำน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อใช้ในการคมนาคมขนส่ง โดยเชื่อมการติดต่อระหว่างแม่น้ำหรือน่านน้ำให้สะดวกขึ้นหรือขุดเพื่อช่วยในการชลประทาน</p> <p>* เป็นทางระบายน้ำที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติ หรือขุดลอกขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายโดยเฉพาะเช่น เป็นทางระบายน้ำป้องกันอุทกภัย , เพื่อการชลประทาน เกษตรกรรม , เพื่อการคมนาคมหรือเป็นคลองลัด , เพื่อใช้เป็นคูเมืองทางยุทธศาสตร์</p> <p>* เป็นทางระบายน้ำหลักมีความสำคัญมากกว่า คู ลำราง ลำกระโดง</p> <p>* มีชื่อเรียกโดยเฉพาะ ผูกพันถึงประวัติศาสตร์ ประเพณีท้องถิ่น สถานที่สำคัญทางศาสนา บางชื่อเป็นชื่อพระราชทาน</p>	<p>สนน. (๒๑๓ แห่ง)</p> <p>สนช. (๙๔๘ แห่ง)</p>	<p>๑,๑๖๑</p> <p>๑๑๓</p>	<p>* พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒</p> <p>** พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถานปรับปรุง พ.ศ.๒๕๔๙</p>

ประเภท ของ แหล่งน้ำ	ความหมาย/นิยาม	หน่วยงาน รับผิดชอบ	รวม จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
คู	<ul style="list-style-type: none"> * ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อชักน้ำหรือเก็บน้ำไว้ใช้ เช่น คูสวน * ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องกีดขวางป้องกันที่นอกกำแพงเมือง เช่น คูเมือง * เกิดจากการขุดลอกขึ้นเท่านั้น * เป็นทางระบายน้ำที่มีความสำคัญรองจากคลอง * เป็นการขุดเพื่อจุดมุ่งหมายเพื่อการระบายน้ำ เช่น คูน้ำวิภาวดีเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม * ชื่อส่วนใหญ่ตามสถานที่ตั้ง ถนน ตรอก ซอย 	<p>สนน. (๕ แห่ง) สนข. (๑๐๘ แห่ง)</p>		
ลำราง	<ul style="list-style-type: none"> * ทางน้ำเล็กๆที่ขุดสำหรับชักน้ำจากคลองเข้านา หรือระบายน้ำออกจากนา 	<p>สนข. (๒๗๒ แห่ง)</p>	๒๗๒	<ul style="list-style-type: none"> * เกิดจากการขุดลอกขึ้นเท่านั้น * เป็นทางระบายน้ำที่มีความสำคัญรองจากคลองและคู
ลำกระโดง	<ul style="list-style-type: none"> * ลำน้ำขนาดเล็กที่ขุดจากลำน้ำขนาดใหญ่เพื่อชักน้ำเข้านา เข้าสวน หรือคลองเล็กๆที่อยู่ตามระหว่างที่สวน * เกิดจากการขุดลอกขึ้นเท่านั้น * เป็นทางระบายน้ำลักษณะเดียวกับ ลำราง * มีเฉพาะเขตเท่านั้นที่มีชื่อเรียก "ลำกระโดง" ส่วนใหญ่เป็นฝิ่งธนบุรีเช่น บางแค (๖๙) ภาษีเจริญ (๓๔) บางกอกใหญ่ (๑๑) คลองลั่น (๗) บางพลัด (๔) บางรัก (๕) สาทร (๔) พระโขนง (๑) ราชเทวี (๑) 	<p>สนข. (๑๓๖ แห่ง)</p>	๑๓๖	<ul style="list-style-type: none"> * ชื่อสังเกต หรือ ชื่อสันนิษฐานจาก ผู้ปฏิบัติงานใน สำนักการระบายน้ำ

๒. จำนวนคู คลองในกรุงเทพมหานคร

หน่วยงาน รับผิดชอบ	คลอง		คู ลำราง ลำกระโดง	
	จำนวน (คลอง)	ความยาว (เมตร)	จำนวน (คู ลำราง ลำกระโดง)	ความยาว (เมตร)
สำนักการระบายน้ำ	๒๑๓	๙๕๒,๗๙๐	๕	๗,๗๘๐
สำนักงานเขต	๙๔๘	๑,๓๑๙,๕๒๐	๕๑๖	๓๒๓,๙๔๒
รวม	๑,๑๖๑	๒,๒๗๒,๓๑๐	๕๒๑	๓๓๑,๗๒๒

หน่วยงาน รับผิดชอบ	คลอง		คู ลำราง ลำกระโดง	
	จำนวน (คลอง)	ความยาว (เมตร)	จำนวน (คู ลำราง ลำกระโดง)	ความยาว (เมตร)
สำนักการระบายน้ำ				
- ฝั่งพระนคร	๑๓๙	๖๓๐,๗๔๐	๕	๗,๗๘๐
- ฝั่งธนบุรี	๗๔	๓๒๒,๐๕๐	-	-
รวม	๒๑๓	๙๕๒,๗๙๐	๕	๗,๗๘๐
สำนักงานเขต				
- ฝั่งพระนคร	๓๗๓	๖๙๗,๑๙๒	๓๓๘	๒๕๕,๒๗๒
- ฝั่งธนบุรี	๕๗๕	๖๒๒,๓๒๘	๑๗๘	๖๘,๖๗๐
รวม	๙๔๘	๑,๓๑๙,๕๒๐	๕๑๖	๓๒๓,๙๔๒

คลองที่อยู่ในความรับผิดชอบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ประเภทคลอง	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	จำนวน	หมายเหตุ
๑	คลองสาธารณะ	กรุงเทพมหานคร	ทางน้ำสาธารณะทั้งหมดในบัญชี รายชื่อ คู คลอง ลำรางสาธารณะ	กรุงเทพมหานครสามารถ บริหารจัดการได้เพียง หน่วยงานเดียว ตามอำนาจ หน้าที่และกฎหมายที่กำหนด

ลำดับที่	ประเภทคลอง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวน	หมายเหตุ
			ตามหนังสือสำนักงาน ก.ก. ที่ กท ๐๓๐๔/๒๙๑๗ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ที่ไม่รวมทางน้ำประเภทที่ ๒ และที่ ๓ รวมจำนวนคลอง ๑,๖๔๑ คลอง	
๒	คลองที่ราชพัสดุ	กรมธนารักษ์ กรุงเทพมหานคร	จำนวน ๔๑ แห่ง อาทิเช่น คลองประเวศบุรีรมย์ , คลองแสนแสบ , คลองบางซื่อ , คลองบางเขน , คลองลาดบัวขาว , คลองพระยาสุเรนทร์ คลองพระราชดำริ ๒ , คลองหลวงแพ่ง , คลองซอยที่ ๘ , คลองซอยที่ ๙ , คลองซอยที่ ๑๐ , คลองซอยที่ ๑๑ , คลองนครเนื่องเขต , คลองลำบึงใหญ่ ฯลฯ	กรุงเทพมหานครไม่สามารถบริหารจัดการได้เพียง การระวางชี้แนวเขต การบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างที่ รุกล้ำ ใช้ และจัด หาประโยชน์ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕
๓	คลองชลประทาน (ที่ราชพัสดุ)	กรมชลประทาน กรมธนารักษ์	จำนวน ๕ คลอง คือ คลอง ๑๒ , คลอง ๑๓ , คลอง ๑๔ , คลองลำปลาทิว , คลองลำบึงขวาง	กรุงเทพมหานครไม่มีอำนาจบริหารจัดการใดๆเลย ในเขตทางน้ำชลประทานตาม พ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ.๒๕๔๕ และ พ.ร.บ. ที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๕๑๘

๓. การใช้ประโยชน์ของ แม่น้ำ คู คลอง

กรุงเทพมหานครใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ คู คลอง ในหลายด้าน ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ คลองเพื่อการระบายน้ำ
- ๓.๒ คลองเพื่อการเดินเรือคมนาคม
- ๓.๓ คลองเพื่อการชลประทาน
- ๓.๔ คลองเพื่อการอุปโภค
- ๓.๕ คลองเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- ๓.๖ คลองเพื่อการท่องเที่ยว
- ๓.๗ คลองเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน

๔. ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการแม่น้ำ คู คลอง

อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานคร ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ของแม่น้ำ คู คลอง ในด้านต่างๆ ดังกล่าวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะยังมีอุปสรรคที่ทำให้การใช้ประโยชน์ดังกล่าวอยู่มาก ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่

๔.๑ คลองเพื่อการระบายน้ำ มีปัญหาอุปสรรคสำคัญ ได้แก่

- ๔.๑.๑ ปัญหาการลุดล้ำแนวเขตคลองของประชาชนริมคลอง
- ๔.๑.๒ ปัญหาวัชพืชและขยะมูลฝอย ที่ขวางทางน้ำ เป็นสาเหตุต่อการระบายน้ำได้ช้าลง

๔.๒ คลองเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม / อุปโภค มีปัญหาอุปสรรคสำคัญ ได้แก่

- ๔.๒.๑ ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่นน้ำเสียส่งผลต่อการใช้อุปโภค และสิ่งมีชีวิตน้ำ
- ๔.๒.๒ ปัญหาวัชพืชและการทิ้งขยะมูลฝอย ลงในคลองเป็นสาเหตุของน้ำเน่าเสีย เป็นแหล่งกำเนิด

เชื้อโรค

๔.๓ คลองเพื่อการเดินเรือคมนาคม มีปัญหาอุปสรรคสำคัญ ได้แก่

๔.๓.๑ ปัญหาความเหมาะสมทางกายภาพ เช่น ตอม่อสะพาน ระบบสาธารณูปโภคที่ขวางทางเดินเรือ ระดับท้องสะพานที่ต่ำ

๔.๓.๒ ปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมาย เช่นความชัดเจนหน้าที่บังคับ ขออนุญาต ความรับผิดชอบเมื่อเกิดความเสียหาย เป็นต้น

๔.๔ คลองเพื่อการชลประทาน มีปัญหาอุปสรรคสำคัญ ได้แก่

- ๔.๔.๑ ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่นน้ำเน่าเสีย น้ำเค็ม ที่ส่งผลต่อการเกษตร
- ๔.๔.๒ ปัญหาวัชพืช ผักตบชวา และขยะมูลฝอยที่มีการทิ้งลงในคลอง
- ๔.๔.๓ ปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมายในการดำเนินการต่อผู้รุกร้ำในเขตคลองชลประทาน

๔.๕ คลองเพื่อการการท่องเที่ยว มีปัญหาอุปสรรคสำคัญ ได้แก่

๔.๕.๑ ปัญหามลภาวะทางน้ำ เช่นน้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น

๔.๕.๒ ปัญหาความเหมาะสมทางกายภาพ ตอม่อสะพาน ระบบสาธารณูปโภคที่ขวางทางเดินเรือ ระดับท้องสะพานที่ต่ำ เชื้อนริมคลองไม่สวยงามบังคับทัศนียภาพของสองฝั่งคลอง

๔.๕.๓ ปัญหาการลุดล้ำแนวเขตคลองของประชาชนริมคลอง

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ที่เกี่ยวข้องกับ แม่น้ำ คู คลอง

๕.๑ การแก้ไขปัญหาการรुक้าแนวเขตคลอง

หลักที่ทำให้การรุก้าแนวเขตคลอง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้การระบายน้ำได้ช้าลงทำให้น้ำท่วมขังรอการระบาย โดยที่มาตรการ การบังคับใช้กฎหมายดำเนินการกับผู้บุกรุกจึงมีความจำเป็นและวิธีเดียวที่จะสามารถแก้ไขปัญหา

การจำแนกประเภทคลองที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร คลองจำแนกได้ ๒ ประเภทดังนี้

๑. คลองสาธารณะ หมายถึง คลองที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การอุปโภคบริโภค การใช้เพื่อสัญจร การใช้ในการระบายน้ำและการส่งน้ำ

๒. คลองที่ราชพัสดุ หมายถึง คลองที่เกิดจากการขุด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการชลประทานเป็นหลักและการสัญจรทางน้ำ ซึ่งกรมธนารักษ์เป็นเจ้าของโดยมีกรมชลประทานเป็นผู้ใช้ประโยชน์ในการชลประทาน

๕.๑.๑ แนวทางการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกคลองสาธารณะและคลองที่ราชพัสดุในเขต กรุงเทพมหานคร

ด้วยปรากฏว่าปัจจุบันมีประชาชนบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรุงเทพมหานคร ทั้งการบุกรุกที่ดินของรัฐ การรุก้าถนนสาธารณะ การรุก้าแม่น้ำ ลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือในที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันยังมีอยู่เป็นจำนวนมากเข้าข่ายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

เพื่อให้การดำเนินการกับผู้บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในความดูแลของกรุงเทพมหานครเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม กรุงเทพมหานคร จึงให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีอำนาจ หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการคุ้มครองป้องกันและดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการเขตในฐานะผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๒๒ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๖๙ (๑) และมาตรา ๘๙ (๑๐) คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ เรื่องมอบอำนาจให้ราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ ประกอบกับหนังสือสั่งการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๑๕๐๓/๑๒๕๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยริมคูคลองและที่สาธารณะ จัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบริเวณที่สาธารณะประโยชน์ในพื้นที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ และดำเนินการกับผู้บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๒. ในกรณีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบผู้บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ ให้จัดทำรายงานเสนอผู้อำนวยการเขตในฐานะผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔ เพื่อมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่ที่มีการบุกรุกในลักษณะที่เป็นการก่อสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใดๆ ลงในที่ดินหรือในแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุก้าเข้าไปในบริเวณนั้นหรือไม่ หากพบที่มีการกระทำความผิดโดยแน่ชัดปราศจากข้อสงสัยให้สำนักงานเขตพิจารณาหากเป็นอาคารจะดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารหรือรายงานผลการตรวจพร้อมภาพถ่าย แผนที่สังเขป และเหตุผลความจำเป็น นำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔

กรณีการบุกรุกเป็นการสร้างอาคาร ให้ผู้อำนวยการเขตมีหนังสือแจ้งให้ผู้บุกรุกทราบถึงการบุกรุก และให้ดำเนินการรื้อย้ายออกไปจากพื้นที่ที่มีการบุกรุก โดยในหนังสือแจ้งให้ระบุว่าหากผู้บุกรุกมีหลักฐานการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะให้นำมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ แต่หากไม่มีหลักฐานแสดงการได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะและผู้บุกรุกไม่ยินยอมรื้อย้าย ให้สำนักงานเขตพิจารณาอาคารที่มีการบุกรุกที่สาธารณะว่าได้มีการบุกรุกในบางส่วนของอาคารหรือบุกรุกทั้งตัวอาคาร เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม ดังนี้

๒.๑ กรณีที่อาคารมีการรื้อถอนที่สาธารณะเต็มตัวของอาคารใช้ ปว.๔๔ ในการดำเนินการ

๒.๒ กรณีที่อาคารรื้อถอนที่สาธารณะเพียงบางส่วนของอาคารใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในการดำเนินการ

ทั้งนี้ การใช้ ปว.๔๔ ให้ผู้อำนวยการเขตในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่สรุปรายงานเสนอต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อให้พิจารณาเห็นชอบดำเนินการตาม ปว.๔๔

๓. ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ตามข้อ ๒ หากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นการก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ ให้สำนักงานเขตดำเนินการกับผู้กระทำความผิดตามแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่กรุงเทพมหานครกำหนดแต่ในการดำเนินคดีอาญา ให้สำนักงานเขตร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามข้อ ๘

๔. เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบตามข้อ ๒ แล้ว ให้ผู้อำนวยการเขตในฐานะปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ เรื่องมอบอำนาจให้ราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ มีคำสั่งเป็นหนังสือ แจ้งบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้นดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกให้พ้นไปจากที่อันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งทั้งนี้ให้แจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งตามวิธีพิจารณาปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ โดยอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้รับมอบอำนาจตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ ภายใน ๑๕ วัน นับจากวันทราบคำสั่ง แต่หากไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้นในการปิดประกาศคำสั่ง เพื่อให้มีพยานหลักฐานชัดเจนว่าได้มีการปิดประกาศจริง และเพื่อมิให้ผู้ซึ่งจะต้องรับคำสั่งปฏิเสธว่าไม่ได้รับคำสั่งนั้น ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบนำข้าราชการสังกัดฝ่ายโยธาหรือฝ่ายเทศกิจหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไปเป็นพยานในการปิดและถ่ายภาพ การปิดไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งระบุวัน เดือน ปี ที่ทำการปิด ชื่อผู้ปิด และพยานในการปิดด้วย ให้สำนักงานเขตชี้แจงทำความเข้าใจและให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้องตามกฎหมาย

หากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบต่อคำอุทธรณ์ให้เพิกถอนสำนักงานเขตกระบวนกร ปว.๔๔ จะยุติลง แต่หากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบต่อคำอุทธรณ์ให้ส่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา หากเห็นชอบต่อคำอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่ง หากยกอุทธรณ์กระบวนกรตาม ปว.๔๔ จะดำเนินต่อไป ในขณะที่เดียวกัน ผู้กระทำความผิดมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อให้พิจารณาเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หากศาลปกครองพิจารณาเพิกถอนคำสั่งกระบวนกรตาม ปว.๔๔ จะยุติลง

ทั้งนี้ ความผิดทางอาญายังคงมีอยู่ให้สำนักงานเขตดำเนินคดีอาญาและพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. เมื่อครบกำหนด ๑๕ วันตามข้อ ๔ แล้ว เมื่อเจ้าของหรือผู้ควบคุมอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนแล้ว ยังถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อ ๘ หากยังไม่มีกรรณการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้น ให้สำนักงานเขตมีหนังสือแจ้งเตือนให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้นรื้อถอนภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามควรแก่กรณี มิฉะนั้น กรุงเทพมหานครจะเข้าดำเนินการรื้อถอนเองและเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวตามจำนวนที่กำหนด

ทั้งนี้ ให้ระบุประมาณค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน และเงินเพิ่มร้อยละยี่สิบห้าต่อปีที่ผู้บุกรุกต้องชำระไว้ในหนังสือแจ้งเตือนการเข้าดำเนินการรื้อถอนด้วย

๖. เมื่อครบกำหนดเวลาในหนังสือแจ้งเตือนตามข้อ ๕ แล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้นมิได้ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน ให้สำนักงานเขตจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูก โดยก่อนเข้ารื้อถอน สำนักงานเขตต้องดำเนินการดังนี้

๖.๑ ทำประกาศกำหนดการรื้อถอนและการยึดวัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกส่วนที่มีการรื้อถอนปิดไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือสิ่งปลูกปลูกหรือบริเวณที่จะมีการรื้อถอนดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ก่อนวันที่จะทำการรื้อถอน และให้ทำหนังสือจัดส่งประกาศดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้นทราบ และให้บุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกยึดมาชำระค่าใช้จ่ายในการยึด ค่าเช่าสถานที่เก็บ ค่าจ้างดูแลรักษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการยึดและเก็บรักษาทรัพย์สินและรับทรัพย์สินนั้นคืนไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการรื้อถอนโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้น (ในกรณีที่ทราบชื่อและภูมิลำเนาของบุคคลนั้น) หรือจะทำเป็นบันทึกและให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับทราบก็ได้

๖.๒ มีหนังสือขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลท้องที่ให้ไปเป็นพยานและลงบันทึกประจำวันในวันที่เข้ารื้อถอน

๖.๓ มีหนังสือถึงการประสานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความสะดวกในการรื้อถอน (ในกรณีจำเป็น)

๗. เมื่อถึงกำหนดวันเข้ารื้อถอนแล้ว ให้สำนักงานเขตเข้าทำการรื้อถอนโดยต้องใช้ความระมัดระวังตามควรแต่พฤติการณ์ในกรณีที่มีการต่อสู้ขัดขวางการเข้าบังคับรื้อถอน ให้สำนักงานเขตร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ (หากการต่อสู้ขัดขวางเป็นการกระทำต่อเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้น) ในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ นี้ ให้สำนักงานเขตมีอำนาจขายโดยวิธีที่เห็นสมควรซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาบังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินได้โดยอนุโลม

๘. ในการดำเนินคดีอาญา ให้สำนักงานเขตมีหนังสือร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด (ตามเอกสารแนบท้าย บ.๑/๑ หรือ บ.๑/๒ แล้วแต่กรณี) ทั้งในข้อหาปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใดๆ รุกล้ำที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยไม่มีสิทธิหรือมิได้รับอนุญาต ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ ประกอบมาตรา ๑๐๘ ทวิ กรณีที่มีการกระทำความผิดหลังประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๔๙๗ ให้พนักงานสอบสวนตั้งโทษในมาตรา ๑๐๘ ทวิ เพื่อประโยชน์ในการขอให้ศาลสั่งรื้อในคราวเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญา ข้อหาทำให้เสียทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ และข้อหาขัดคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐ และมาตรา ๓๖๘ และข้อหาก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุม

อาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๖๕ โดยในการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น หากผู้กระทำความผิดที่ยังไม่ได้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักที่กระทำความผิด ให้ระบุเพิ่มเติมไปด้วยว่าขอให้มีการบังคับให้ผู้กระทำความผิดรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักทำให้ที่ดินบริเวณนั้นอยู่ในสภาพเดิมด้วย

๙. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต้องไปดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนภายในวันถัดจากวันที่ผู้อำนวยการเขตลงนามในหนังสือ และให้รายงานผลการดำเนินการต่อผู้อำนวยการเขตพร้อมจัดส่งสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีและเลขคดีอาญาของพนักงานสอบสวนเพื่อบันทึกเป็นข้อมูลในสมุดคุมคดีของสำนักงานเขตในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ยอมรับเรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายรายงานผู้อำนวยการเขตถึงสาเหตุที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องโดยเร็ว (ตามแบบ บ.๒) และหากปรากฏว่าเป็นการปฏิเสธโดยปราศจากเหตุผลที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้สำนักงานเขตทำหนังสือเรียนผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ดังกล่าว เพื่อเร่งรัดพนักงานสอบสวนให้รับการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อไป (ตามแบบ บ.๓)

ทั้งนี้ การให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งปวงให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนดังนี้

(๑) วันที่กระทำความผิดหรือตรวจพบการกระทำความผิดและสถานที่ที่มีการกระทำความผิด

(๒) ชื่อผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (ถ้ามี)

(๓) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์การกระทำความผิดทั้งปวงว่ามีรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอย่างไร และสำนักงานเขตได้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างไร รวมทั้งผลการดำเนินการเป็นอย่างไร

๑๐. ในการติดตามผลการดำเนินคดีอาญาจากพนักงานสอบสวน ให้สำนักงานเขตโดยฝ่ายโยธามีหนังสือประสานขอทราบผลการดำเนินคดีจากสถานีตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบ (ตามแบบ บ.๔) ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับทุก ๓๐ วัน และหากภายหลังสำนักงานเขตได้รับแจ้งผลคดีจากพนักงานสอบสวนว่าผู้ต้องหาหลบหนี ให้สำนักงานเขตดำเนินการขอคัดสำเนาหมายจับจากพนักงานสอบสวน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลคดี เพื่อเป็นหลักฐานในการติดตามการดำเนินคดีให้สำนักงานเขตตรวจสอบและกำกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการดำเนินคดีให้ช่วยติดตามตัวผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนอีกทางหนึ่ง หากพบตัวผู้กระทำความผิดหรือมีข้อมูลอันอาจทำให้มีผลต่อการดำเนินคดี ก็ให้รีบประสานพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบโดยเร่งด่วน

๑๑. เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว ให้สำนักงานเขตติดตามผลการบังคับคดีโดยประสานกับพนักงานสอบสวน เพื่อขอทราบว่าได้มีการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาแล้วหรือไม่ อย่างไร เมื่อทราบผลว่ามีมีการบังคับคดีตามคำพิพากษาทั้งหมดแล้ว ให้รายงานผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต่อไป

๑๒. ในการดำเนินการฟ้องร้องเรียกค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดที่บุกรุกที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ ให้สำนักงานเขตรวบรวมหลักฐานดังต่อไปนี้ส่งสำนักงานกฎหมายและคดีเพื่อดำเนินการต่อไป

๑๒.๑ หลักฐานการเป็นที่สาธารณะที่มีการกระทำความผิด ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๑๒.๒ สำเนารายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรจากฐานข้อมูลการทะเบียนของผู้กระทำความผิดทุกคนที่เจ้าหน้าที่รับรองความถูกต้อง ในกรณีที่เป็นนิติบุคคลให้ส่งหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

- ๑๒.๓ หลักฐานการประเมินค่าเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้น
- ๑๒.๔ สำเนาบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลที่เกิดเหตุ
- ๑๒.๕ รายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ภาพถ่าย แผนผังบริเวณ และบันทึกปากคำผู้รู้

เห็นเหตุการณ์

๑๒.๖ หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

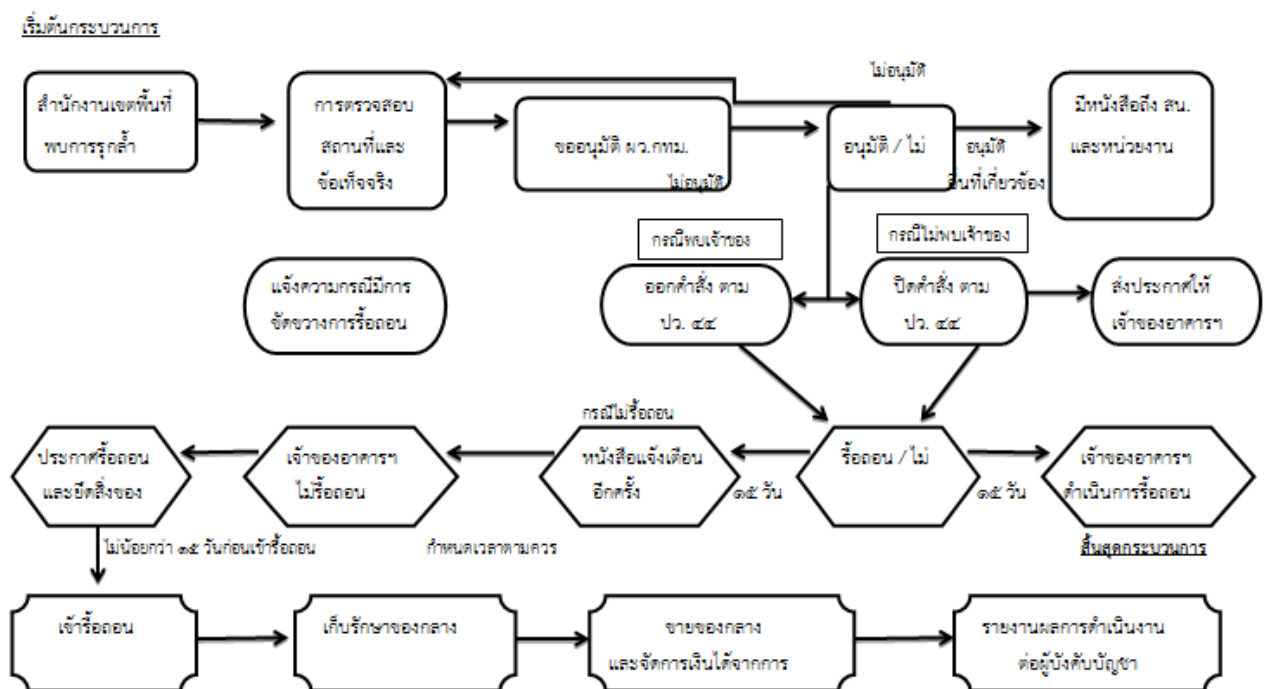
๑๓. เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธาที่เป็นเจ้าของเรื่องต้องจัดทำบัญชีเอกสารดำเนินคดีแต่ละคดี โดยระบุรายการและจำนวนเอกสารให้ครบถ้วน และเก็บรักษาเอกสารการดำเนินคดีทั้งปวงอย่างเอกสารสำคัญ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องมีการส่งมอบงาน ให้นำบัญชีเอกสารการดำเนินคดีมาเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารส่งมอบงานด้วย และให้หัวหน้าฝ่ายโยธาและผู้รับมอบงานมีหน้าที่ต้องตรวจสอบเอกสารให้ครบถ้วนก่อนรับมอบงาน หากพบว่าเอกสารไม่ครบถ้วนให้รีบรายงานผู้อำนวยการเขต โดยด่วน

๑๔. ให้ใช้บัญชีเอกสารการดำเนินคดี หนังสือร้องทุกข์กล่าวโทษ หนังสือรายงานผลการร้องทุกข์กล่าวโทษ และหนังสือประสานการดำเนินคดีตามแบบ

๑๕. ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับหัวหน้าฝ่ายขึ้นไป ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งของกรุงเทพมหานครโดยเคร่งครัด

๑๖. เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงให้สำนักงานเขตประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับที่สาธารณะประโยชน์ ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

แผนการปฏิบัติการใช้อำนาจดำเนินการ
ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒

๕.๑.๒ มาตรการและแนวทางดำเนินตามกฎหมาย

การรื้อล้ำที่สาธารณะ แม่น้ำ คู คลอง ย่อมไม่มีความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖๒ ทั้งนี้ เพราะความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นการกระทำแก่เอกชน

และเป็นความผิดส่วนตัว หาได้ประสงค์ถึงการกระทำแก่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่อย่างไรก็ตามแม้ผู้รุกรานจะไม่มีเจตนาผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖๒ แต่ก็มีเจตนาผิดฐานอื่น เช่น

๕.๑.๒.๑ การดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายอาญา

๑. ผู้อำนวยการเขต ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตราและปรปักษ์ที่สาธารณะตามกฎหมาย (มาตรา ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช ๒๔๕๗) ให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานที่ดังกล่าว ได้มีการกระทำความผิดจริงหรือไม่ เมื่อตรวจพบมีการกระทำความผิดแล้ว

๒. ผู้อำนวยการเขต ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ มีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดระงับการกระทำตามความผิดนั้น (ถ้าปรากฏว่าขณะนั้นยังมีการกระทำความผิดอยู่) และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างนั้นภายในระยะเวลาพอสมควร กล่าวคือไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๓. หากยังมีการเพิกเฉยมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดให้แล้ว สำนักงานเขตต้องมีหนังสือมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ไปแจ้งความ (ร้องทุกข์) ต่อพนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจท้องที่นั้น เพื่อให้ดำเนินคดีนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญาในฐานะปลูกสร้างอาคารที่รุกรานที่สาธารณะ โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (ตามมาตรา ๙ , ๑๐๘ ทวิ ประมวลกฎหมายที่ดิน) และในฐานะทำให้เสียหายที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ประกอบกับฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ซึ่งสั่งการตามหน้าที่ (ตามมาตรา ๓๖๐ , ๓๖๘ ประมวลกฎหมาย)

๔. ในหนังสือร้องทุกข์ตามข้อ ๑.๒.๑.๓ ขอให้ระบุเพิ่มเติมไปด้วยว่า ในการดำเนินคดีดังกล่าว ขอให้โปรดบังคับผู้กระทำความผิดรื้อถอนสิ่งก่อสร้างและทำให้ที่ดินบริเวณนั้นอยู่ในสภาพเดิมด้วย

๕.๑.๒.๒ ดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ วันที่ ๑๑ มกราคม

๒๕๐๒

การดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔ นี้ เป็นการดำเนินการที่รวดเร็วและเด็ดขาดเพราะไม่ต้องนำคดีไปฟ้องร้องเพื่อศาลสั่งเสียก่อน เพียงเพราะผู้ว่าราชการมามีคำสั่งก็มีผลบังคับใช้แล้ว แต่อย่างไรก็ตามการใช้อำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔ นี้จะต้องปรากฏให้แน่ชัดเสียก่อนว่า

๑. มีการปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใดลงในที่ดินแม่น้ำ ลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือรุกรานเข้าไปที่ดังกล่าว หรือ

๒. มีการติดตั้งหรือวาง หรือทอดทิ้งสิ่งใดๆ ไว้ในทางสัญจรของประชาชนในที่ประชาชนใช้สอยร่วมกัน

๓. สำหรับที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งไม่ใช่ที่ดิน ไม่ใช่แม่น้ำ ลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่สาธารณประโยชน์ร่วมกันก็ไม่อยู่ในข่ายบังคับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔ นี้ การที่บังคับให้ผู้บุกรุกย้ายออกไป ต้องนำคดีไปฟ้องร้องยังศาล

ขั้นตอนการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ หากปรากฏแน่ชัดว่ามีการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกปักใดๆในที่ที่เป็นทางอันสัญจรหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกรานเข้าไปในที่ตั้งกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ (ผู้อำนวยการเขต) รายงานต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกไปตรวจสอบสถานที่แล้ว เห็นว่าเป็นจริงโดยแน่ชัดปราศจากสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจออกคำสั่งออกเป็นหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น เมื่อครบกำหนด ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้วยังไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณ

สมบัติของแผ่นดินจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้นได้ รวมทั้งมีอำนาจขายโดยวิธีเห็นสมควรซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น โดยให้นำความไปประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

๕.๑.๒.๓ ดำเนินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๒๗ ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาญา กรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใดๆ ซึ่งได้ใช้การกระทำผิด หรือได้โดยการกระทำผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำผิดโดยประการอื่นๆ และได้ส่งไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่งหรือถ้าได้ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของ ท่านให้ผ่อนเวลาออกไปเป็นห้าปี

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสียง่าย หรือถ้าห่วงงำไว้จะเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าทรัพย์สินนั้นไซ้ ท่านว่ากรมในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อนถึงกำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สินของคนและพิสูจน์สิทธิได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนตัวทรัพย์สิน

๕.๑.๒.๔ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕

นอกจากการแจ้งความดำเนินคดีตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๖๕ ผู้อำนวยการเขตในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นยังดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๑ , ๔๒ และ ๔๓ สั่งผู้กระทำความผิดให้รื้อถอนอาคารออกไปจากที่สาธารณะ หากผู้กระทำความผิดไม่รื้อถอนภายในเวลาที่กำหนดให้ผู้อำนวยการเขตในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการรื้อถอนอาคารดังกล่าว และเรียกค่าใช้จ่ายผู้กระทำความผิดด้วย

๕.๑.๒.๕ ดำเนินคดีทางแพ่ง

หากการดำเนินการดังกล่าวไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ หรือบทกฎหมายอื่นควรส่งเรื่องให้สำนักกฎหมายและคดีพิจารณาเพื่อดำเนินการส่งให้สำนักงานอัยการสูงสุดฟ้องขับไล่ซึ่งดำเนินการ เช่น คดีละเมิดและขับไล่ทั่วไป กล่าวคือ เป็นการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อให้จำเลยและบริวารออกจากที่สาธารณะและห้ามมิให้จำเลยเข้าเกี่ยวข้องกับในที่สาธารณะอีกต่อไป

๕.๑.๓ กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินคดีผู้บุกรุกคลองสาธารณะและคลองที่ราชพัสดุ

๕.๑.๓.๑ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช ๒๔๕๗

- **มาตรา ๑๑๗** ห้วย คลอง และลำน้ำต่างๆ ย่อมเป็นของที่รัฐบาลปกครองรักษา เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องตรวจตราอย่าให้เสีย และอย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณะประโยชน์ ถ้าจะต้องซ่อมแซมตักแต่งให้กรมการอำเภอเรียกรราษฎรช่วยกันทำอย่างกันปิดน้ำ ฉะนั้น

- **มาตรา ๑๑๘** กรมการอำเภอมีหน้าที่จะต้องตรวจตราและจัดการรักษาทางบกทางน้ำ อันเป็นทางที่ราษฎรไปมาค้าขาย ให้ไปมาโดยสะดวกตามที่จะเป็นได้ทุกฤดูกาลอันนี้ ถ้าจะต้องทำการซ่อมแซม หรือแก้ไขความขัดข้อง ให้กรมการอำเภอเรียกรราษฎรช่วยกันทำอย่างว่ามาแล้ว

- **มาตรา ๑๒๒** นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติด้วยก็ได้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสามให้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๕.๑.๓.๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

- **มาตรา ๕๐** ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานครและให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือ คณะเทศมนตรี แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

- **มาตรา ๖๙** ให้ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

- **มาตรา ๘๙** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๕.๑.๓.๓ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองพ.ศ. ๒๕๓๕

- **มาตรา ๔** ที่สาธารณะ หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

ทางน้ำ หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเลอ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วยหนอง คลอง คับคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

- **มาตรา ๒๓** ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

- **มาตรา ๓๐** ห้ามมิให้ผู้ใดเทปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

- **มาตรา ๓๙** ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ในที่สาธารณะ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำหรือเป็นการวางไว้เพียงชั่วคราว

- **มาตรา ๔๓** ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล ปลัดเมืองพัทยาหรือปลัดเมืองพัทยาที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของตน

ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ เทศมนตรี หรือปลัดเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ปลัด

สุขาภิบาล หรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย

- **มาตรา ๔๔** นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด

(๓) ตักเตือนผู้กระทำความผิด หรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(๔) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำสั่งตักเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ

- **มาตรา ๕๐** ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดนั้นพร้อมด้วยยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายได้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

๕.๑.๓.๔ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

- **มาตรา ๒๑** ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ

- **มาตรา ๓๙ ทวิ** ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลและยื่นเอกสารดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมประเภทภูมิสถาปนิกตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ข) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมประเภทวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ค) ชื่อของผู้ควบคุมงานซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ง) สำเนาใบอนุญาตของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค)

(จ) หนังสือรับรองของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคาร เป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคาร หรือจะเป็นผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการก่อสร้าง

ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง และ ขอบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของทุกประการ

(ฉ) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการ คำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายซึ่งมีคำรับรองของบุคคลตาม (ก) และ (ข) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคารและเป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคารนั้น

(ช) วันเริ่มต้น และวันสิ้นสุดการดำเนินการดังกล่าว

๒) ข้าราชการกรมเนียบการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารในกรณีที่เป็นการแจ้งการก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคาร

ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นออกไปรับแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้นดำเนินการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ได้ ตั้งแต่วันที่ได้รับใบแจ้ง

- **มาตรา ๔๓** ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม มาตรา ๔๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๔๒ ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของ เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารดังกล่าวได้เองโดยจะต้องปิด ประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ในบริเวณนั้นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และเจ้าของหรือผู้ครอบครอง อาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ผู้ควบคุมงานและ ผู้ดำเนินการ จะต้องร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้น เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำ หรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ในการดำเนินการรื้อถอนอาคารตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือ ผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว บุคคลตาม วรรคหนึ่งจะเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ได้วัสดุ ก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารส่วนที่มีการรื้อถอนให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยึดและ เก็บรักษาไว้หรือขายและถือเงินไว้แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินนั้นคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่มีการรื้อถอน ให้ทรัพย์สินหรือ เงินนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารตามพระราชบัญญัตินี้

- **มาตรา ๖๕** ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๒ วรรคหก มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- **มาตรา ๗๐** ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการกระทำอัน เกี่ยวกับอาคารเพื่อพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การศึกษา หรือการสาธารณสุขหรือเป็นการกระทำในทาง การค้าเพื่อให้เช่า ให้เช่าซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยมีค่าตอบแทน ซึ่งอาคารใด ผู้กระทำความต้องระวางโทษเป็นสอง เท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

๕.๑.๓.๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕

- **มาตรา ๑๑๗** ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือ น้ำในน้ำ และใต้น้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่

ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

หลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องระบุลักษณะของอาคารและการล่องลำที่พึงอนุญาตได้ไว้ให้ชัดเจนพร้อมทั้งระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จด้วย

เมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามวรรคสองแล้ว เจ้าท่าต้องอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

- **มาตรา ๑๑๘** ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับโดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งอื่นใดในอัตราไม่น้อยกว่าตารางเมตรละห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินตารางเมตรละหนึ่งหมื่นบาท

ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๙

- **มาตรา ๒๒๘** ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อให้เกิดอุทกภัย หรือเพื่อให้เกิดขัดข้องแก่การใช้น้ำซึ่งเป็นสาธารณูปโภค ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำผิดดังกล่าวในวรรคแรกเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

- **มาตรา ๒๒๙** ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ ให้ทางสาธารณ ประตุน้ำ ทำนบ เขื่อน อันเป็นส่วนของทางสาธารณ หรือที่ขึ้นลงของอากาศยาน อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- **มาตรา ๓๖๐** ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- **มาตรา ๓๖๘** ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการสั่งเช่นนั้น เป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- **มาตรา ๓๘๖** ผู้ใดขุดหลุมหรือราง หรือปลูกปักหรือวางสิ่งของเกะกะไว้ในทางสาธารณ โดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย หรือทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ละเลยไม่แสดงสัญญาณตามสมควร เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

๕.๑.๓.๖ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗

- **มาตรา ๘** การพิจารณาว่าที่ดินได้ทำประโยชน์แล้วหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง แต่ยังไม่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะโอนไปไม่ได้เว้นแต่จะตกทอดโดยทางมรดก

- **มาตรา ๙** ที่ดินที่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่าได้ทำประโยชน์แล้วให้โอนกันได้

- มาตรา ๑๐๘ ทวิ* นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา นี้ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิให้ผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

*[มาตรา ๑๐๘ ทวิ เพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๕]

๕.๑.๓.๗ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔

โดยที่ปรากฏว่าได้มีบุคคลที่เห็นประโยชน์ตนโดยเฉพาะได้เข้าไปปลูกปักที่อยู่อาศัยหรือที่ตั้งทำการค้าในที่ซึ่งเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ขัดขวางการจราจรของประชาชนหรือทำให้เกิดความสกปรกรกรุงรัง เป็นบ่อเกิดแห่งเชื้อโรค เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญของบ้านเมือง พฤติการณ์ดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นและยังเป็นอยู่ในสถานที่หลายแห่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยได้ เพราะปราศจากอำนาจที่จะดำเนินการโดยเฉียบขาดตามควร คณะปฏิวัติเห็นว่า เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม และความเจริญของบ้านเมือง สมควรให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการขจัดความไม่เรียบร้อยนั้นให้หมดสิ้นไป

หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีที่มีปรากฏว่าได้มีการปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใดๆ ลงในที่ดินแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรุกล้ำเข้าไปในที่ดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งจังหวัดซึ่งสถานที่นั้นตั้งอยู่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปตรวจสอบสถานที่นั้นๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจแล้วเห็นว่าสถานที่ซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใดๆ ลง เป็นที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยแน่ชัดปราศจากสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น ให้รื้อถอนไปให้พื้นที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในกรณีที่มิปรากฏตัวผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ก็ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และเมื่อครบกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้ว ยังไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นออกไป ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ ในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขายโดยวิธีที่เห็นสมควรซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีปรากฏว่าได้มีการติดตั้งหรือวางหรือทอดทิ้งสิ่งใดๆ ไว้ในทางสัญจรของประชาชนหรือในที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และปรากฏว่าได้มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่ง

นั้นๆ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง
 ขนหรือย้ายสิ่งนั้นๆ ไปให้พ้นทางสาธารณะหรือที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันนั้นเสีย ถ้าไม่มีการขนย้ายไป
 ภายในเวลาอันสมควรก็ดี หรือไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งนั้นๆ ก็ดี ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี
 อำนาจจัดการขนย้ายและขายสิ่งนั้นๆ เสียได้ โดยวิธีที่เห็นสมควร และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและ
 พานิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

ข้อ ๓ ประกาศนี้ไม่ลบล้างอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการจับกุมและ
 สอบสวนความผิดอาญา ซึ่งได้เกิดขึ้นในการก่อสร้างปลูกปัก ตัดตั้ง วาง หรือทอดทิ้งสิ่งใดๆลงในที่ดังกล่าวใน
 ข้อ ๑ และข้อ ๒

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับในเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีและสำหรับ
 จังหวัดอื่นให้ใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาล

๕.๑.๓.๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพานิชย์

- **มาตรา ๑๓๐๕** ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กัน
 มิได้เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

- **มาตรา ๑๓๐๖** ท่านห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินในเรื่อง
 ทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

- **มาตรา ๑๓๒๗** ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาชญา กรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใดๆ ซึ่ง
 ได้ใช้ในการกระทำผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำผิดโดยประการอื่น และได้ส่งไว้ใน
 ความรักษาของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่ง
 หรือถ้าได้ฟ้องคดีอาชญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของท่านให้ผ่อนเวลา
 ออกไปเป็นห้าปี

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสียง่าย หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย
 หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นไซ้ ท่านว่ากรมในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อน
 ถึงกำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มีสิทธิจะรับ
 ทรัพย์สินนั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สินของตนและพิสูจน์สิทธิได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือ
 ไว้แทนตัวทรัพย์สิน

๕.๑.๓.๙ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

- **มาตรา ๔** ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของ
 แผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

๑. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของ
 แผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

๒. อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมือง
 ใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็น
 นิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

- **มาตรา ๕** ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ

บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรมใดได้มาโดยการเวนคืนหรือการ
 แลกเปลี่ยนหรือโดยประการอื่น ให้กระทรวงการคลังเข้าถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุนั้น ทั้งนี้ ยกเว้นที่ดินที่ได้มา
 โดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๕.๑.๓.๑๐ กฎกระทรวงฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่
 ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

ข้อ ๑๐ กระทรวง ทบวง กรม และองค์การปกครองท้องถิ่นใดประสงค์จะใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ถ้าที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ แต่ถ้าที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ให้แจ้งการขอใช้ที่ราชพัสดุนั้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมทั้งแจ้งเหตุผลและความจำเป็นในการขอใช้ที่ราชพัสดุด้วยเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วให้ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ให้ความยินยอมและผู้ขอใช้มีหนังสือแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้พร้อมทั้งเหตุผลของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ไม่ให้ความยินยอมในการใช้ที่ราชพัสดุนั้น ให้กรมธนารักษ์เพื่อนำเสนอคณะกรรมการที่ราชพัสดุพิจารณาให้ความยินยอม

๕.๑.๔ กรณีศึกษา คลองลาดพร้าว

คลองลาดพร้าว เป็นคลองที่ราชพัสดุ อยู่ในความรับผิดชอบของกรมธนารักษ์ เป็นคลองระบายน้ำสายหลัก รองรับการระบายน้ำในพื้นที่ ๘ เขต ได้แก่ เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร เขตบางเขน เขตห้วยขวาง เขตลาดพร้าว และเขตวังทองหลาง เนื่องจากเป็นคลองที่ต่อเชื่อมระหว่างคลองหกวาสายล่างกับคลองแสนแสบ ปัจจุบันมีการบุกรุกแนวเขตคลองเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงเช่นปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคูณภาพชีวิต และทางอ้อมเช่น ปัญหาน้ำท่วม เพราะไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำใน คู คลองได้ กรุงเทพมหานครได้งบประมาณและดำเนินการก่อสร้างเขื่อน คสล. ช่วงบริเวณคลองลาดพร้าว คลองบางบัว คลองถนน คลองสองและคลองบางซื่อ จากบริเวณเขื่อนเดิมอุโมงค์ยักษ์พระรามเก้า - รามคำแหง ไปทางประตูระบายน้ำคลองสองสายใต้ ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งการก่อสร้างก็ยั้งติดขัดปัญหาเกี่ยวผู้รื้อกล้า การบุกรุกคลองสาธารณะในแนวเขตพื้นที่ก่อสร้างเป็นหลัก

อนึ่ง **ปลัดกรุงเทพมหานครได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการกรณีบุกรุกคลองลาดพร้าว เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐** โดยอาศัยอำนาจคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๕ ตามหนังสือด่วนที่สุด สำนักกฎหมายและคดี ที่ กท ๐๔๐๕/๑๒๓๘ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยให้ดำเนินการแผนปฏิบัติการกรณีบุกรุกคลองลาดพร้าวโดยอาศัยอำนาจคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๕ และดำเนินการกับของกลางตามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสั่งการไว้ท้ายหนังสือสำนักงานกฎหมายและคดีที่ กท ๐๔๐๕/๙๙๔๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และยังมีกฎหมายฉบับอื่นๆที่เกี่ยวข้องซึ่งสำนักงานเขตต้องดำเนินการตามแนวทางการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกสาธารณะท้ายหนังสือสำนักงานกฎหมายและคดีที่ กท ๐๔๐๕/๙๙๔๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

๕.๑.๕ กรณีศึกษา คลองโอง่าง

คลองโอง่าง เป็นคลองสาธารณะ เมื่อก่อนเคยเป็นที่ตั้งตลาดคลองโอง่างหรือที่เรียกว่าสะพานเหล็ก และตลาดดังกล่าวมีการรื้อกล้าเขตคลองเป็นปัญหาทางปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคูณภาพชีวิตและเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ต่อมา กรม มีความเป็นชอบเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ได้กำหนดแนวคิดการอนุรักษ์และพัฒนาไว้ในโครงการที่ ๗ โครงการจัดระเบียบกิจกรรมบริเวณคลองโอง่าง เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๘ กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการออกคำสั่ง คณะปฏิวัติ ๔๔ (ปว.๔๔) เพื่อดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำคลองโอง่าง โดยรื้อถอนเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ - ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จนแล้วเสร็จ

๕.๑.๖ กรณีศึกษา คลองเป้ง

คลองเป้ง เป็นคลองสาธารณะปัจจุบันคลองเป้งมีการรื้อกล้าแนวเขตคลอง ซึ่งเป็นปัญหาปัญหาทางปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคูณภาพชีวิต ปัญหาวาอาชญากรรม และเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ

สำนักงานเขตวัฒนาได้จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้พักอาศัยในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙ เมื่อได้รับมติจากที่ประชุมและความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้ว จะเข้าดำเนินการรื้อย้ายสิ่งปลูกสร้างที่เหลือตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ โดยแบ่งเป็นระยะ ๒ ระยะคือ

๑. ระยะ เร่งด่วน (บนคลอง) ดำเนินการรื้อถอนออกเพื่อการระบายน้ำเป็นแหล่งรับน้ำป้องกันน้ำท่วม

๒. ระยะที่ ๒ (ริมตลิ่ง) บ้านที่ปลูกริมตลิ่งต้องร่วมกับ NGO , พอช. เพื่อนำกระบวนการบ้านมั่นคงมาปรับใช้ต่อไป

ทั้งนี้ ยังประสานกับการเคหะแห่งชาติ โครงการการเคหะชุมชนขอนแก่น เพื่อจัดทำให้เช่าซื้อให้กับผู้ถูกรื้อย้ายในราคาถูก

๕.๑.๗ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

๕.๑.๗.๑ ก่อนที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ควรจัดหาเจ้าหน้าที่เข้าเจรจาชี้แจงข้อกฎหมายให้แก่ประชาชนผู้บุกรุกแนวเขตคลองเพื่อให้ประชาชนทราบข้อกฎหมายและบทลงโทษกับผู้บุกรุกแนวเขตคลอง

๕.๑.๗.๒ ควรบังคับใช้กฎหมาย ดำเนินการฟ้องคดี อย่างเคร่งครัดกับผู้ที่ทำให้เกิดความผิดรुकล้ำแนวเขตคลอง

๕.๑.๗.๓ มีการแบ่งกลุ่มคลองให้ชัดเจนเพื่อจะได้บังคับใช้กฎหมายให้ถูกต้อง เช่น คลองสาธารณะหรือ คลองในที่ราชพัสดุ

๕.๑.๗.๔ ควรกำหนดให้มีแผนงานการก่อสร้างเขื่อนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการรुकล้ำแนวเขตคลอง และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ

๕.๑.๗.๕ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงข้อเสียของการรुकล้ำที่คลองสาธารณะ และสร้างความเข้าใจถึงโทษทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรुकล้ำคลองสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

๕.๒.ปัญหาขยะ วัชพืชผักตบชวา

๕.๒.๑ การกำจัดวัชพืชผักตบชวา ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

การแบ่งภาระหน้าที่ในการดำเนินการกำจัดผักตบชวาและขยะมูลฝอยในแม่น้ำ คู คลอง แผนงานและจำนวนแม่น้ำ ลำคลอง ในพื้นที่กรุงเทพมหานครตามแผนงานรักษาความสะอาดแม่น้ำ ลำคลอง มีดังนี้

หน่วยงาน	แม่น้ำเจ้าพระยา (รวมคลองบางกอก น้อย)	คลอง	ความยาว (กิโลเมตร)
สำนักสิ่งแวดล้อม	๑	-	๓๔
สำนักการระบายน้ำ	-	๒๑๘	๙๖๐
สำนักงานเขต	-	๑,๔๖๔	๑,๖๔๓
รวม	๑	๑,๖๘๒	๒,๖๓๗

แม่น้ำ ลำคลอง ดังกล่าวนี้นอกจากปัญหาการบุกรุกและยังมีปัญหาวัชพืชผักตบชวาจำนวนมากแพร่กระจายไปทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร และปัญหาการทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำ จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศน์ ปัญหาด้านมลภาวะทางน้ำ กีดขวางทางคมนาคม การระบายน้ำเพื่อแก้ไขภัยแล้งและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ปัญหาดังกล่าวนี้นี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทางระบายน้ำทุกประเภท โดยเฉพาะปัญหาผักตบชวาที่ยกระดับขึ้นเป็นปัญหาระดับชาติ

๕.๒.๒ ปัญหาที่มาของผักตบชวาที่แพร่กระจายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๕.๒.๒.๑ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามคู คลอง หรือลำกระโดง ที่มีใช้คลองสายหลัก แต่ถือเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณผักตบที่จัดเก็บในกรุงเทพมหานคร และ กรุงเทพมหานครมีศักยภาพในการจัดเก็บรักษาความสะอาดคลองเป็นประจำ ตามแผนปฏิบัติงานของสำนักการระบายน้ำหรือสำนักงานเขตที่รับผิดชอบนั้นๆ แต่ผักตบชวามีการเติบโตและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลที่ศึกษาในระยะเวลา ๓ เดือน ผักตบชวาในแหล่งน้ำเริ่มต้นจาก ๕๐๐ กรัมน้ำหนักสดต่อตารางเมตร สามารถเจริญเติบโตและขยายพันธ์ถึง ๔๐,๕๘๐ กรัมน้ำหนักสดต่อตารางเมตร ดังนั้นวงรอบการจัดเก็บตามแผนปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงต้องเร่งความถี่ในการจัดเก็บผักตบชวาในคู คลอง ที่รับผิดชอบที่มีจำนวนมากอย่างทั่วถึง ซึ่งอาจมีกรณีผักตบชวาเติบโตและตกร้างตามคูคลองบ้าง โดยเฉพาะบริเวณที่มีอุปสรรคในการทำงาน เช่น เส้นทางสัญจรข้างคลอง และการเข้าถึงคู คลองจากถนนสาธารณะเพื่อลำเลียงอุปกรณ์การจัดเก็บผักตบชวาและเรือเก็บขยะ รวมถึงการขนย้ายผักตบชวาใส่รถบรรทุกไปทิ้งท่าลาย

๕.๒.๒.๒ ไหลมาจากพื้นที่ภายนอกกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสาเหตุหลักและส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บผักตบชวาของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสภาพพื้นที่กรุงเทพมหานครตั้งอยู่ปลายน้ำ คลองส่วนใหญ่ที่ต่อเนื่องกับคลองภายนอกพื้นที่กรุงเทพมหานครไม่มีประตูระบายน้ำหรือเครื่องเก็บขยะอัตโนมัติ ผักตบชวา จึงแพร่ระบาดจากคลองในความรับผิดชอบของกรมชลประทานตามการไหลของกระแสน้ำ เข้าสู่กรุงเทพมหานคร เช่น คลองหกวาสายล่าง คลองเปรมประชากรช่วงจังหวัดปทุมธานี คลองมหาสวัสดิ์ และคลองภายนอกอื่นๆ ในความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ต่อเนื่อง รวมถึงผักตบชวาที่ไหลจากแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองบางกอกน้อยจากพื้นที่ตอนบนในความรับผิดชอบของกรมเจ้าท่าแพร่กระจายเข้าสู่คู คลอง ที่ต่อเชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาทั้ง ๒ ฝั่งในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากความจำเป็นที่ต้องเปิดประตูระบายน้ำเพื่อถ่ายเทน้ำและการสัญจรทางเรือ ผักตบชวาดังกล่าวมีจำนวนมากและอยู่นอกเหนือการควบคุมหรือบริหารจัดการของกรุงเทพมหานคร และไม่สามารถจัดเก็บผักตบชวาให้สัมฤทธิ์ผลได้ หากไม่ได้รับการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บผักตบชวาในพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

๕.๒.๓ การเก็บกำจัดผักตบชวาของกรุงเทพมหานคร ดำเนินการไปพร้อมกับการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลในแม่น้ำลำคลอง รวมเรียกว่าแผนรักษาความสะอาดแม่น้ำ ลำคลอง ดำเนินการโดยสำนักการระบายน้ำและสำนักงานเขตในคูคลองที่รับผิดชอบ สำนักสิ่งแวดล้อมดำเนินการในแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองบางกอกน้อย โดยมีวิธีเก็บกำจัดดังนี้

๕.๒.๓.๑ จัดเก็บโดยใช้แรงงาน

- จัดเก็บโดยใช้มีด คราด ตะกั่ว ดึงขึ้นริมฝั่งและเก็บขยะริมคลองโดยใช้ตะแกรงซ้อนขยะ ขนขึ้นรถบรรทุกไปทิ้งท่าสายที่โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย ในคลองที่เรือและเครื่องจักรเข้าไม่ได้

- จัดเก็บขยะทางเรือ โดยใช้แรงงานประจำเข้าดำเนินการทุกวันในคลองสายหลักที่มีความกว้างตั้งแต่ ๑๐ เมตรขึ้นไป และมีความยาวมาก

๕.๒.๓.๒ จัดเก็บโดยใช้เครื่องจักร ในคลองสายหลักที่มีขนาดใหญ่มากกว่า ๑๕ เมตร ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานครที่มีผักตบชวาหนาแน่น เครื่องจักรที่ใช้ได้แก่ เรือกำจัดผักตบชวา รถจับผักตบชวา รถแม็คโคร เช่นคลองแสนแสบ คลองประเวศบุรีรมย์ คลองสามวา เป็นต้น

๕.๒.๓.๓ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการกำจัดผักตบชวา ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ของสำนักการระบายน้ำ ประกอบด้วย

- เรือเก็บขยะไฟเบอร์กลาส เรือลูมิเนียม จำนวน ๑๕๓ ลำ

- เรือกำจัด/บีบอัดผักตบชวา จำนวน ๖ ลำ
- เรือกำจัดวัชพืชพร้อมสายพานลำเลียง จำนวน ๕ ลำ
- รถจับผักตบชวา จำนวน ๖ คัน
- รถบรรทุกเทท้าย จำนวน ๕๒ คัน

๕.๒.๓.๔. เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการกำจัดผักตบชวา ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ของสำนักสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- เรือเก็บขนขยะและวัชพืช ขนาด ๔ x ๑๔ ม. จำนวน ๖ ลำ
- เรือเก็บขนถ่ายและลำเลียงวัชพืช ขนาด ๖ x ๑๔ ม. จำนวน ๓ ลำ
- เรือเก็บขนมูลฝอย ชนิดไฟเบอร์กลาส ขนาด ๒ x ๘ ม. จำนวน ๔๗ ลำ
- เรือเก็บขนมูลฝอย ชนิดไฟเบอร์กลาส ขนาด ๒ x ๖ ม. จำนวน ๓ ลำ
- รถบรรทุกยกท้าย ชนิด ๖ ล้อ จำนวน ๖ คัน
- รถบรรทุก ๖ ล้อ ชนิดติดเครนไฮโดรลิคบังคับวัชพืช จำนวน ๑ คัน

๕.๒.๓.๕ แผนงานรักษาความสะอาดแม่น้ำ คู คลอง และแหล่งรับน้ำ จำแนกตามโครงการต่างๆ ดังนี้

๕.๒.๓.๕.๑ แผนงานโครงการเก็บขยะทางน้ำ (แผนงานรักษาประจำ) เก็บขยะวัชพืชผักตบชวาในคลองสายหลักที่มีความกว้างตั้งแต่ ๑๐ เมตรขึ้นไป และมีความยาวมาก เป็นคลองสำคัญในการระบายน้ำส่วนใหญ่มีสถานีสูบน้ำตั้งอยู่ ดำเนินการจัดเก็บขยะ วัชพืชผักตบชวาโดยใช้เรือเก็บขยะ และแรงงานประจำทุกวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น คลองบางซื่อ คลองเปรมประชากร คลองลาดพร้าว คลองผดุงกรุงเกษม คลองภาษีเจริญ คลองสนามชัย รวมถึงแม่น้ำเจ้าพระยา

๕.๒.๓.๕.๒ แผนงานโครงการรักษาความสะอาดคู คลอง และแหล่งรับน้ำ ดำเนินการในคลองและบึงรับน้ำที่มีความสำคัญรองลงมาจากประเภทแรก โดยจัดทำแผนปฏิบัติงานรักษาความสะอาด คู คลอง และบึงรับน้ำเก็บกำจัดวัชพืชผักตบชวาให้ครอบคลุมแต่ละคลองอย่างทั่วถึง ตามพื้นที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น คลองนาซอญ คลองไผ่สิงโต คลองลาดบัวขาว คลองสะแกงาม คลองวัดสิงห์ ฯลฯ

๕.๒.๓.๕.๓ แผนงานโครงการเปิดทางน้ำไหล ดำเนินการในคลองพื้นที่เขตชั้นนอก ส่วนใหญ่ยังไม่มีเขื่อน ค.ส.ล. และสามารถสัญจรข้ามคลองได้ สภาพคลองมีวัชพืชหนาแน่น ระดับดินท้องคลองตื้นกว่าระดับขุดลอกเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ โดยจัดทำแผนปฏิบัติงานเปิดทางน้ำไหล เก็บกำจัดวัชพืชผักตบชวา วัชพืชข้างคลองและขุดลอกคู คลอง ให้ครอบคลุมทุกคลองที่รับผิดชอบ เช่น คลองลาดยาว คลองหนองบอน คลองมหาสาร คลองหนามแดง ฯลฯ

๕.๒.๓.๕.๔ แผนงานโครงการขุดลอกคู คลอง โดยสำรวจคู คลองที่มีระดับดินท้องคลองตื้นกว่าระดับขุดลอกเกินกว่า ๐.๕๐ เมตร จัดทำแผนงานขุดลอกโดยเรียงลำดับตามความสำคัญเร่งด่วนและของงบประมาณดำเนินการขุดลอกเพื่อรักษาสภาพคลองเพื่อประโยชน์การระบายน้ำเป็นหลัก

นอกจากนี้ ยังมีภารกิจเก็บผักตบชวาบางส่วนที่ไหลมาจากคู คลอง เข้าสู่สถานีสูบน้ำ โดยใช้แรงงานหรือเครื่องเก็บขยะอัตโนมัตินำไปทิ้งทำลายด้วย

๕.๒.๓.๕.๕ แผนงานจัดเก็บขยะมูลฝอยและผักตบชวาในแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองบางกอกน้อย ดำเนินการเป็นประจำทุกวัน โดยแบ่งพื้นที่การจัดเก็บออกเป็น ๓ โซน

- พื้นที่โซนบน รับผิดชอบตั้งแต่ สะพานพระราม ๗ ถึงสะพาน

พุทธฯ

- พื้นที่โซนกลาง รับผิดชอบตั้งแต่ สะพานพุทธฯ ถึงสะพาน
กรุงเทพฯ

- พื้นที่โซนล่าง รับผิดชอบตั้งแต่ สะพานกรุงเทพถึงวัดโยธิน
ประดิษฐฯ สุดเขตบางนา

และมีจุดขึ้นขยะมูลฝอยโดยสถานที่เอกชนเป็นการชั่วคราว ๓
แห่ง ได้แก่ บริเวณใต้สะพานอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย , บริเวณคลองโองอ่าง เขตพระนคร , บริเวณใต้
สะพานพระราม ๙ เขตบางคอแหลม

**๕.๒.๔ แผนดำเนินการเก็บผักตบชวา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ
ดังนี้**

๕.๒.๔.๑ แผนดำเนินการเก็บผักตบชวาระยะเร่งด่วน ตามบัญชาของนายกรัฐมนตรีโปรด
สั่งการ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยมีระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑
มกราคม ๒๕๕๙ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ กรุงเทพมหานครจัดเก็บผักตบชวาในคู คลอง ที่รับผิดชอบและ
แม่น้ำเจ้าพระยา ได้ปริมาณผักตบชวาจำนวน ๕๐๒,๒๕๙ ตัน

๕.๒.๔.๒ แผนดำเนินการเก็บผักตบชวาระยะปกติ ดำเนินการภายหลังแผนระยะเร่งด่วน
แล้วเสร็จ โดยปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการต่างๆ ที่ระบุมาข้างต้น ภายใต้แผนปฏิบัติงานที่จัดทำขึ้น อาทิเช่น
แผนรักษาประจำ แผนปฏิบัติงานรักษาความสะอาดคู คลอง และแหล่งรับน้ำ แผนปฏิบัติงานเปิดทางน้ำไหล
เก็บกำจัดผักตบชวาอย่างครอบคลุมทุกคู คลอง และแหล่งรับน้ำที่รับผิดชอบ พร้อมมาตรการอื่นๆ รองรับ อาทิ
เช่น

- การติดตั้งจุดสกัดผักตบชวาเป็นระยะ ป้องกันการแพร่กระจายของผักตบชวา
จากพื้นที่หนึ่งไปสู่อีกพื้นที่หนึ่ง

- ขุดลอกคู คลอง ที่ตื้นเขิน เพื่อเปิดทางน้ำไหลให้น้ำไหลผ่านสะดวก เพราะ
ผักตบชวาจะเติบโตได้ยากในที่ที่น้ำไหลแรง

- ติดตั้งตะแกรงเก็บขยะอัตโนมัติ และหรือเครื่องบีบอัดขยะ บริเวณหน้าสถานี
สูบน้ำหรือคลองที่มีผักตบชวาหนาแน่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดผักตบชวา

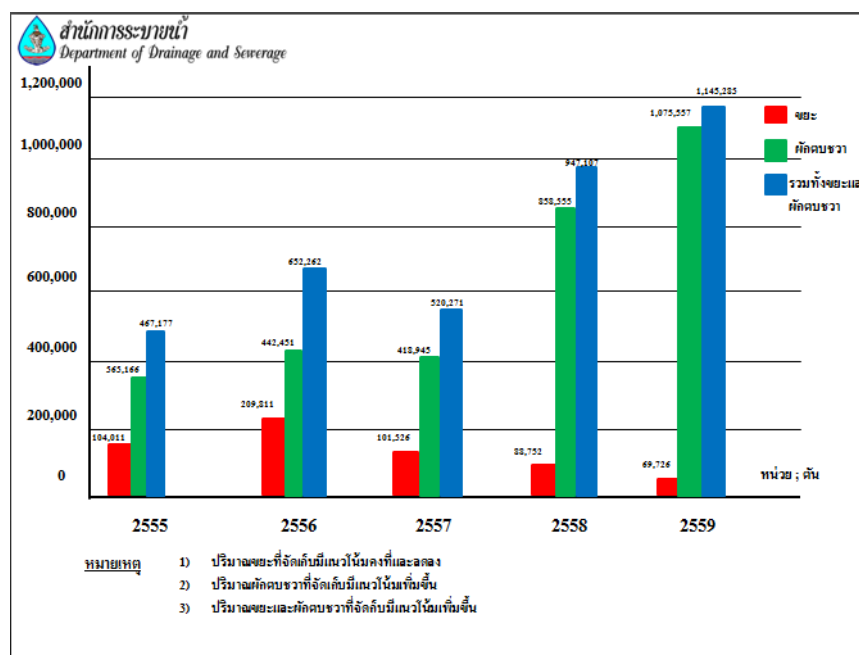
- ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการเก็บกำจัดผักตบชวาในพื้นที่
รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะคลองรอยต่อระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงแม่น้ำ
เจ้าพระยา

- ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็น
ความสำคัญของคุณ คลอง ร่วมกันรักษาความสะอาดและรับทราบถึงปัญหาการแพร่กระจายของผักตบชวาอันมี
ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และช่วยเก็บกำจัดผักตบชวาจากแหล่งน้ำสาธารณะ อาทิเช่น โครงการเสริมสร้าง
การมีส่วนร่วมด้านการดูแลรักษาคลองระบายน้ำสายหลัก ของสำนักการระบายน้ำที่ดำเนินการในคลองแสน
แสบตลอดสาย เป็นต้น

ทั้งนี้หน่วยงานของกรุงเทพมหานครโดยสำนักการระบายน้ำและสำนักงานเขต
ที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกันจะต้องจัดทำแผนการเก็บผักตบชวาให้สอดคล้องกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของ
ผักตบชวาจากพื้นที่หนึ่งไปสู่อีกพื้นที่หนึ่ง ทำให้การเก็บผักตบชวาไม่สัมฤทธิ์ผล

สถิติข้อมูลการเก็บขยะ วัชพืชผักตบชวา ใน คู คลอง บึงรับน้ำและแม่น้ำ ปิงปประมาณ ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙
ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ.	สนข. ๕๐ เขต		สำนักการระบายน้ำ		สำนักสิ่งแวดล้อม		รวม		รวมทั้งสิ้น ทั้งขยะและผักตบชวา
	ขยะ	ผักตบชวา	ขยะ	ผักตบชวา	ขยะ	ผักตบชวา	ขยะ	ผักตบชวา	
๒๕๕๕	๓๒,๒๘๘	๒๗๘,๔๗๔	๗๑,๖๔๘	๘๑,๐๔๐	๗๕	๓,๖๕๒	๑๐๔,๐๑๑	๓๖๓,๑๖๖	๔๖๗,๑๗๗
๒๕๕๖	๓๖,๕๒๑	๓๒๐,๑๔๒	๑๗๓,๑๘๒	๑๑๗,๐๐๕	๑๐๘	๕,๓๐๔	๒๐๙,๘๑๑	๔๔๒,๔๕๑	๖๕๒,๒๖๒
๒๕๕๗	๓๘,๘๘๐	๒๘๑,๔๗๗	๖๒,๓๔๔	๑๓๒,๔๘๐	๑๐๒	๔,๙๘๘	๑๐๑,๓๒๖	๔๑๘,๙๔๕	๕๒๐,๒๗๑
๒๕๕๘	๔๘,๐๑๓	๗๔๓,๔๙๘	๔๐,๖๕๒	๑๑๐,๖๓๗	๘๗	๔,๒๒๐	๘๘,๗๕๒	๘๕๘,๓๕๕	๙๔๗,๑๐๗
๒๕๕๙	๓๓,๘๕๓	๙๕๔,๖๕๓	๓๕,๗๖๙	๑๑๕,๘๗๙	๑๐๔	๕,๐๒๕	๖๙,๗๒๖	๑,๐๗๕,๕๕๗	๑,๑๔๕,๒๘๓

หน่วย; คิว

๕.๒.๕ ปัญหาและอุปสรรคการจัดการปัญหาขยะ วัชพืชผักตบชวา

- การดำเนินการตามแผนจะไม่บรรลุเป้าหมาย หากทุกหน่วยงานในสังกัด กรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการโดยพร้อมเพรียง ต่อเนื่องและสอดคล้องกันจนแล้วเสร็จ รวมถึงหน่วยงาน ภายนอก เช่น กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า จะต้องดำเนินการในพื้นที่ที่รับผิดชอบที่ต่อเนื่องกับคู คลอง และ แม่น้ำเจ้าพระยาในเขตกรุงเทพมหานครไปพร้อมกันด้วย

- สภาพพื้นที่คู คลอง ที่จะเข้าเก็บกำจัดวัชพืชผักตบชวา อาจอยู่ห่างจากถนนหรือไม่มี ทางเข้าออกจากแหล่งน้ำสู่ทางสาธารณะ เป็นอุปสรรคต่อการขนย้ายแรงงาน เครื่องมือ คลองบางช่วงมีสภาพ คับแคบ มีสิ่งสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อประปา สะพานข้ามคลอง กีดขวางเป็นอุปสรรคในการนำเรือเก็บ ขยะและเครื่องจักรกลเข้าดำเนินการ รวมถึงสภาพคู คลองตื้นเขินเรือไม่สามารถเทียบเก็บขยะ วัชพืช

ผักตบชวา และการรुक้าเขตคลองสาธารณะของสิ่งปลูกสร้าง เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานตามแผนทั้งสิ้น คู คลอง ที่อยู่ระหว่างแนวแบ่งเขตของกรุงเทพมหานครหรือแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัด จะต้องชัดเจนว่าอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตหรือหน่วยงานใด เพื่อป้องกันการตกลงของแผนดำเนินการ

- การเฝ้าเครื่องสูบน้ำ เครื่องผลักดันน้ำ และสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆในการเก็บขยะ วัชพืช ขุดลอกคลอง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนงานฯ

- สภาพเขื่อน ค.ส.ล.เป็นอุปสรรคต่อการเก็บขยะทางเรือและการขุดลอกคลอง เช่น เขื่อนค้ายันกลาง

- การนำขยะ วัชพืช ไปทิ้งที่โรงงานกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีระยะทางไกลทำให้การขนย้ายล่าช้าเนื่องจากรถบรรทุกเทท้าย วิ่งไป-กลับ

- ข้อจำกัดของอัตรากำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจุบันต้องช่วยสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการป้องกันแก้ไขปัญหาหน้าท่วม เช่น แรงงานในการบรรจุกระสอบทราย

แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบำรุงรักษาคลองของสำนักการระบายน้ำ

แผนงานรักษาความสะอาดประจำ

คลองที่ใช้หน่วยดูแลบำรุงรักษาประจำ พื้นที่ฝั่งธนบุรี ประจำปี ๒๕๖๐

กลุ่มงานบำรุงรักษาคลอง ๒ กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำ

ลำดับที่	รายชื่อคลอง	จาก	ถึง	กว้าง/เมตร	ยาว/เมตร	พื้นที่ครม.	การดูแลรักษาประจำ			หมายเหตุ
							หน่วย	เรือ/ลำ	คน	
๑	คลองภาษีเจริญ	คลองบางกอกใหญ่	สุคเขต กทม.	๑๕-๓๐	๑๕,๒๕๐	๓๔๓,๑๒๕	ภาษีเจริญ	๙	๒๘	มานพ มีจรัส
๒	คลองชักพระ	คลองบางกอกน้อย	คลองบางกอกใหญ่	๕-๓๕	๕,๑๘๐	๑๐๓,๖๐๐	"	"	"	086-7034424
๑	คลองทวีวัฒนา	คลองมหาสวัสดิ์	คลองภาษีเจริญ	๖-๓๕	๑๓,๖๗๐	๒๗๓,๕๐๐	ทวีวัฒนา	๖	๑๙	มารุต สิทธิศักดิ์
๒	คลองควาย	คลองมหาสวัสดิ์	คลองบางระมาด	๖-๑๕	๓,๖๐๐	๓๖,๐๐๐	"	"	"	087-9309058
๓	คลองข่อย	คลองมหาสวัสดิ์	คลองบางพระม	๖-๑๕	๔,๑๐๐	๔๑,๐๐๐	"	"	"	
๔	คลองบางคูเวียง	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	สุคเขต กทม.	๖-๑๕	๔,๑๘๐	๔๑,๘๐๐	"	"	"	
๕	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	คลองมหาสวัสดิ์	คลองบางพระม	๖-๑๕	๔,๒๕๐	๘๕,๐๐๐	"	"	"	
๑	คลองบางจาก	คลองบางกอกใหญ่	คลองทวีวัฒนา	๕-๑๐	๑๐,๙๖๐	๘๗,๖๘๐	บางจาก	๒	๖	วินัย อ่อนจิตต์
๑	คลองบางแกว	คลองบางกอกใหญ่	คลองทวีวัฒนา	๖-๒๒	๑๐,๖๐๐	๑๔๘,๕๐๐	บางแกว	๒	๑๑	กฤษดา กระถิ่นทอง
๒	คลองบางไม้	คลองทวีวัฒนา	คลองพระยาธรรมาครี	๔-๑๒	๗,๓๐๐	๕๘,๕๐๐	"	"	"	086-029-7492
๓	คลองบางขี้แก้ง	คลองบางด่วน	คลองทวีวัฒนา	๔-๘	๗,๓๗๐	๔๔,๒๒๐	"	"	"	
๑	คลองบางเชือกหนัง	คลองบางกอกใหญ่	คลองทวีวัฒนา	๖-๒๐	๑๒,๕๕๐	๑๖๓,๐๒๐	บางเชือกหนัง	๕	๑๙	ธวัชชัย นิ่มอนงค์
๒	คลองบัว	คลองมหาสวัสดิ์	คลองบ้านไทร	๖-๑๕	๓,๐๐๐	๓๓,๐๐๐	"	"	"	086-6023156
๓	คลองโพธิ์(ทวีวัฒนา)	คลองมหาสวัสดิ์	คลองควาย	๖-๑๒	๒,๕๘๐	๒๓,๒๒๐	"	"	"	
๔	คลองบางระมาด	คลองชักพระ	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	๖-๒๐	๙,๔๕๐	๑๒๒,๘๕๐	"	"	"	
๕	คลองพระยาธรรมาครี	คลองบางเชือกหนัง	คลองภาษีเจริญ	๕-๒๐	๔,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	"	"	"	

แผนงานโครงการรักษาความสะอาด คู คลอง
แผนปฏิบัติงาน โครงการรักษาความสะอาด คู คลอง พื้นที่ฝั่งธนบุรี ประจำปี ๒๕๖๐
กลุ่มงานบำรุงรักษาคลอง ๒ กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำ

ลำดับที่	รายชื่อคลอง	จาก	ถึง	ขนาดคลอง		ระยะเวลาดำเนินการ		รวมวัน ดำเนินการ	พื้นที่เขต	หมายเหตุ
				กว้าง/ม	ยาว/ม	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด			
๑	คลองสะแกงาม	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๐	๕,๓๐๐	๑ ต.ค. ๕๙	๓๑ ต.ค. ๕๙	๒๖	บางขุนเทียน	รอบที่ ๑
๒	คลองเลนเปน	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๒	๕,๗๕๐	๑ พ.ย. ๕๙	๓๐ พ.ย. ๕๙	๒๕	บางขุนเทียน	
๓	คลองระหาญ	คลองสนามชัย	ทางรถไฟสายมหาชัย	๖-๗	๔,๐๐๐	๑ ธ.ค. ๕๙	๓๑ ธ.ค. ๕๙	๒๔	บางขุนเทียน	
๔	คลองสะแกงาม	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๐	๕,๓๐๐	๑ ม.ค. ๖๐	๓๑ ม.ค. ๖๐	๒๖	บางขุนเทียน	รอบที่ ๒
๕	คลองเลนเปน	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๒	๕,๗๕๐	๑ ก.พ. ๖๐	๒๘ ก.พ. ๖๐	๒๔	บางขุนเทียน	
๖	คลองระหาญ	คลองสนามชัย	ทางรถไฟสายมหาชัย	๖-๗	๔,๐๐๐	๑ มี.ค. ๖๐	๓๑ มี.ค. ๖๐	๒๗	บางขุนเทียน	
๗	คลองสะแกงาม	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๐	๕,๓๐๐	๑ เม.ย. ๖๐	๓๐ เม.ย. ๖๐	๒๖	บางขุนเทียน	รอบที่ ๓
๘	คลองเลนเปน	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๒	๕,๗๕๐	๑ พ.ย. ๖๐	๓๑ พ.ย. ๖๐	๒๖	บางขุนเทียน	
๙	คลองระหาญ	คลองสนามชัย	ทางรถไฟสายมหาชัย	๖-๗	๔,๐๐๐	๑ มี.ย. ๖๐	๓๐ มี.ย. ๖๐	๒๖	บางขุนเทียน	
๑๐	คลองสะแกงาม	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๐	๕,๓๐๐	๑ ก.ค. ๖๐	๓๑ ก.ค. ๖๐	๒๖	บางขุนเทียน	รอบที่ ๔
๑๑	คลองเลนเปน	คลองสนามชัย	คลองบางบอน	๕-๑๒	๕,๗๕๐	๑ ส.ค. ๖๐	๓๑ ส.ค. ๖๐	๒๗	บางขุนเทียน	
๑๒	คลองระหาญ	คลองสนามชัย	ทางรถไฟสายมหาชัย	๖-๗	๔,๐๐๐	๑ ก.ย. ๖๐	๓๐ ก.ย. ๖๐	๒๖	บางขุนเทียน	

แผนงานโครงการเปิดทางน้ำไหล
รายชื่อคลองโครงการเปิดทางน้ำไหล ปีงบประมาณ ๒๕๖๐
พื้นที่บำรุงรักษา ๒ กลุ่มงานบำรุงรักษาคลอง ๒ กองระบบคลอง
วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ลำดับ ที่	รายชื่อคลอง	จาก	ถึง	ขนาด		ระยะเวลาดำเนินการ		พื้นที่เขต	หมายเหตุ
				กว้าง / เมตร	ยาว / เมตร	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด		
๑	คลองหนามแดง	คลองบางโคล่	สุดเขต กทม.	๕ - ๗	๖,๒๐๐	๑ ต.ค. ๕๙	๒๐ ต.ค. ๕๙	บางบอน	รอบที่ ๑
๒	คลองบางโคล่	คลองวัดสิงห์	คลองรางซี้เหล็ก	๔ - ๘	๗,๑๕๐	๒๑ ต.ค. ๕๙	๙ พ.ย. ๕๙	บางบอน	
๓	คลองบางระแนะ	คลองสนามชัย	คลองภาษีเจริญ	๖ - ๘	๓,๘๐๐	๑๐ พ.ย. ๕๙	๒๑ พ.ย. ๕๙	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๔	คลองบางระทูน	คลองสนามชัย	คลองบางระแนะ	๔ - ๘	๓,๖๕๐	๒๒ พ.ย. ๕๙	๓ ธ.ค. ๕๙	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๕	คลองบางหว้า	คลองด่าน	คลองบางจาก	๕ - ๗	๓,๐๕๐	๔ ธ.ค. ๕๙	๑๕ ธ.ค. ๕๙	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๖	คลองแจรงร้อน	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองขวาง	๔ - ๑๕	๔,๐๐๐	๑๖ ธ.ค. ๕๙	๒๗ ธ.ค. ๕๙	ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ	
๗	คลองราษฎร์บูรณะ	แม่น้ำเจ้าพระยา	สวนธนบุรีรมย์	๔ - ๑๕	๔,๘๕๐	๒๘ ธ.ค. ๕๙	๘ ม.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ	
๘	คลองบางปะกอก	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองนางปาน	๔ - ๒๕	๒,๐๕๐	๙ ม.ค. ๖๐	๒๐ ม.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ	
๙	คลองบางปะแก้ว	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองลัดขีเหล็ก	๔ - ๑๕	๒,๗๕๐	๒๑ ม.ค. ๖๐	๓๑ ม.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ จอมทอง	
รวมความยาวทั้งหมด					๓๗,๕๐๐				

ลำดับ ที่	รายชื่อคลอง	จาก	ถึง	ขนาด		ระยะเวลาดำเนินการ		พื้นที่เขต	หมายเหตุ
				กว้าง / เมตร	ยาว / เมตร	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด		
๑	คลองหนามแดง	คลองบางโคก	สุดเขต กทม.	๕ - ๗	๖,๒๐๐	๑ ก.พ. ๖๐	๒๐ ก.พ. ๖๐	บางบอน	รอบที่ ๒
๒	คลองบางโคก	คลองวัดสิงห์	คลองรางซี้เหล็ก	๔ - ๘	๗,๑๕๐	๒๑ ก.พ. ๖๐	๑๒ มี.ค. ๖๐	บางบอน	
๓	คลองบางระแนะ	คลองสนามชัย	คลองภาษีเจริญ	๖ - ๘	๓,๘๐๐	๑๓ มี.ค. ๖๐	๒๔ มี.ค. ๖๐	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๔	คลองบางประทุน	คลองสนามชัย	คลองบางระแนะ	๔ - ๘	๓,๖๕๐	๒๕ มี.ค. ๖๐	๕ เม.ย. ๖๐	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๕	คลองบางหว่า	คลองด่าน	คลองบางจาก	๕ - ๗	๓,๐๕๐	๖ เม.ย. ๖๐	๑๗ เม.ย. ๖๐	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๖	คลองแจรงอ่อน	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองขวาง	๔ - ๑๕	๔,๐๐๐	๑๘ เม.ย. ๖๐	๒๙ เม.ย. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ	
๗	คลองราษฎร์บูรณะ	แม่น้ำเจ้าพระยา	สวนธนบุรีรมย์	๔ - ๑๕	๔,๘๕๐	๓๐ เม.ย. ๖๐	๑๑ พ.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ	
๘	คลองบางปะกอก	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองนางปาน	๔ - ๒๕	๒,๐๕๐	๑๒ พ.ค. ๖๐	๒๑ พ.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ	
๙	คลองบางปะแก้ว	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองลัดขีเหล็ก	๔ - ๑๕	๒,๗๕๐	๒๒ พ.ค. ๕๙	๓๑ พ.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ จอมทอง	
๑๐	คลองหนามแดง	คลองบางโคก	สุดเขต กทม.	๕ - ๗	๖,๒๐๐	๑ มี.ย. ๖๐	๒๐ มี.ย. ๖๐	บางบอน	รอบที่ ๓
๑๑	คลองบางโคก	คลองวัดสิงห์	คลองรางซี้เหล็ก	๔ - ๘	๗,๑๕๐	๒๑ มี.ย. ๖๐	๑๐ ก.ย. ๖๐	บางบอน	
๑๒	คลองบางระแนะ	คลองสนามชัย	คลองภาษีเจริญ	๖ - ๘	๓,๘๐๐	๑๑ ก.ย. ๖๐	๒๒ ก.ย. ๖๐	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๑๓	คลองบางประทุน	คลองสนามชัย	คลองบางระแนะ	๔ - ๘	๓,๖๕๐	๒๓ ก.ย. ๖๐	๓ ส.ค. ๖๐	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๑๔	คลองบางหว่า	คลองด่าน	คลองบางจาก	๕ - ๗	๓,๐๕๐	๔ ส.ค. ๖๐	๑๕ ส.ค. ๖๐	จอมทอง ภาษีเจริญ	
๑๕	คลองแจรงอ่อน	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองขวาง	๔ - ๑๕	๔,๐๐๐	๑๖ ส.ค. ๖๐	๒๗ ส.ค. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ	
๑๖	คลองราษฎร์บูรณะ	แม่น้ำเจ้าพระยา	สวนธนบุรีรมย์	๔ - ๑๕	๔,๘๕๐	๒๗ ส.ค. ๖๐	๘ ก.ย. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ	
๑๗	คลองบางปะกอก	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองนางปาน	๔ - ๒๕	๒,๐๕๐	๙ ก.ย. ๖๐	๑๙ ก.ย. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ	
๑๘	คลองบางปะแก้ว	แม่น้ำเจ้าพระยา	คลองลัดขีเหล็ก	๔ - ๑๕	๒,๗๕๐	๒๐ ก.ย. ๖๐	๓๐ ก.ย. ๖๐	ราษฎร์บูรณะ จอมทอง	
รวมความยาวทั้งหมด					๗๕,๐๐๐				

แผนรักษาคคลองของสำนักงานเขตภาษีเจริญ

แผนรักษาคคลองระลอกคลอง บึงประมาณ ๒๕๖๐

สำนักงานเขตภาษีเจริญ กลุ่มเขตกรุงธนใต้

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

ลำดับ ที่	รายชื่อคลอง สำรวจสาธารณะ	จาก	ถึง	ขนาด		ระยะเวลาดำเนินการ		จำนวน แรงงาน	หมายเหตุ
				กว้าง/เมตร	ยาว/เมตร	วันเริ่ม	วันสิ้นสุด		
๑	คลองน้ำ	คลองบางจาก	คลองข้างวังบางจาก	๓.๐๐-๕.๐๐	๑,๕๐๐	๓ พ.ค. ๕๙	๓ พ.ค. ๕๙	๓	๒๐๐
๒	ลำรางโคงงคอก	คลองบางโคงงคอก	คลองครุสอย	๓.๐๐-๕.๐๐	๕๗๗	๑๐ พ.ค. ๕๙	๑๒ พ.ค. ๕๙	๓	๒๐๐
๓	คลองครุสอย	คลองบางนวด	หลังเขื่อนวัดศาลาลำดวน	๕.๐๐-๕.๐๐	๕๗๕	๑๓ พ.ค. ๕๙	๑๕ พ.ค. ๕๙	๒	๒๐๐
๔	คลองเขื่อนวัด (คลองวัดทอง)	คลองวัดทอง	ถนนโคงงคอกบางนวด	๓.๐๐-๕.๐๐	๑๑๕	๒๐ พ.ค. ๕๙	๒๕ พ.ค. ๕๙	๒	๒๐๐
๕	คลองคลอง	คลองบางนวด	คลองบางสวนเหนือ	๕.๐๐-๖.๐๐	๑๗๓	๓ พ.ย. ๕๙	๒ พ.ย. ๕๙	๒	๒๐๐
๖	ลำรางโคงงคอกแม่น้ำ ๑	คลองบางระแนะ	อุทคคลอง	๓.๐๐-๕.๐๐	๒๒๓	๔ พ.ย. ๕๙	๔ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๗	คลองเขื่อนวัด ๒	คลองท่าพระราษฎร์	อุทคคลอง	๓.๐๐-๕.๐๐	๒๐๓	๗ พ.ย. ๕๙	๗ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๘	คลองเขื่อนวัด (คลองบางสวนใต้)	คลองท่าพระราษฎร์	อุทคคลอง	๑.๐๐-๓.๐๐	๑๑๓	๘ พ.ย. ๕๙	๑๐ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๙	คลองลำโคง	คลองบางสวนเหนือ	อุทคคลอง	๓.๐๐-๕.๐๐	๑๗๓	๑๔ พ.ย. ๕๙	๑๕ พ.ย. ๕๙	๒	๒๐๐
๑๐	คลองเขื่อนวัด ๔	คลองภาษีเจริญ	อุทคคลอง	๓.๐๐-๕.๐๐	๑๓	๑๖ พ.ย. ๕๙	๑๖ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๑	ลำรางโคงงคอกแม่น้ำ ๓	คลองบางระแนะ	คลองลำโคงงคอก	๓.๐๐-๕.๐๐	๒๗๘	๑๘ พ.ย. ๕๙	๑๘ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๒	ลำรางโคงงคอกแม่น้ำ ๒	ลำรางโคงงคอกแม่น้ำ	อุทคคลอง	๕.๐๐-๕.๐๐	๒๑๕	๒๐ พ.ย. ๕๙	๒๒ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๓	ลำรางโคงงคอกแม่น้ำตอนเหนือวัดศาลาลำดวน	คลองภาษีเจริญ	คลองรางบัว	๕.๐๐-๖.๐๐	๒๒๘	๒๓ พ.ย. ๕๙	๒๓ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๔	คลองเขื่อนวัด	คลองบางกอกใหญ่	อุทคคลอง	๕.๐๐-๕.๐๐	๑๗๕	๒๕ พ.ย. ๕๙	๒๕ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๕	คลองเขื่อนวัดตอนกลาง ๑๘	คลองบางนวด	คลองลำโคง	๕.๐๐-๖.๐๐	๑๑๓	๒๖ พ.ย. ๕๙	๓๐ พ.ย. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๖	คลองรางวัดศาลาลำดวน	คลองบางเขื่อนวัด	คลองบางน้ำ	๓.๐๐-๕.๐๐	๑๗๗	๓ พ.ค. ๕๙	๓ พ.ค. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๗	ลำรางโคงงคอก	คลองบางโคงงคอก	คลองครุสอย	๓.๐๐-๕.๐๐	๕๗๗	๑๐ พ.ค. ๕๙	๑๒ พ.ค. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๘	ลำรางโคงงคอก	คลองบางโคงงคอก	คลองบางสวนเหนือ	๓.๐๐-๕.๐๐	๕๗๗	๑๓ พ.ค. ๕๙	๑๕ พ.ค. ๕๙	๓	๒๐๐
๑๙	คลองเขื่อนวัด	คลองบางเขื่อนวัด	คลองบางสวนเหนือ	๓.๐๐-๕.๐๐	๑๑๓	๑๖ พ.ค. ๕๙	๑๗ พ.ค. ๕๙	๔	๒๐๐
๒๐	คลองท่าพระราษฎร์	คลองบางนวด	คลองบางสวนเหนือ	๕.๐๐-๕.๐๐	๑,๕๐๐	๑๙ พ.ค. ๕๙	๒๒ พ.ค. ๕๙	๔	๒๐๐

แผนรักษาคลองของสำนักงานเขตทวีวัฒนา

แผนปฏิบัติการตามโครงการรักษาความสะอาด คู คลอง พื้นที่เขตทวีวัฒนา ประจำปี ๒๕๖๐
 กลุ่มงานระบายน้ำ ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตทวีวัฒนา

ลำดับ ที่	รายชื่อคลอง	จาก	ถึง	ขนาดคลอง		ระยะเวลาดำเนินการ		รวมวัน ดำเนินการ	จำนวน		หมายเหตุ
				กว้าง(ม.)	ยาว (ม.)	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด		รถ/คัน	คน	
๑	คลองท่อ	คลองบางพรหม	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	๓ - ๖	๒,๑๕๕	๓ ต.ค. ๕๙	๑๓ ต.ค. ๕๙	๑๐	๑	๓๐	เรียบร้อย
๒	คลองนา	คลองทวีวัฒนา	สุดเขตกรุงเทพมหานคร	๕ - ๖	๔๐๐	๑๔ ต.ค. ๕๙	๑๕ ต.ค. ๕๙	๒	๑	๓๐	เรียบร้อย
๓	คลองเนินทราย	คลองปทุม	คลองบางระทึก	๓ - ๖	๒,๘๔๐	๑๗ ต.ค. ๕๙	๓๑ ต.ค. ๕๙	๑๒	๑	๓๐	เรียบร้อย
๔	คลองบางตาล	ถนนกาญจนาภิเษก	คลองควาย	๖ - ๘	๒,๘๐๐	๑ พ.ย. ๕๙	๑๕ พ.ย. ๕๙	๑๓	๑	๓๐	เรียบร้อย
๕	คลองบางน้อย	ถนนกาญจนาภิเษก	คลองแม่ใหญ่	๕ - ๑๒	๕,๒๖๐	๑๖ พ.ย. ๕๙	๒ ต.ค. ๕๙	๑๕	๑	๓๐	เรียบร้อย
๖	คลองบางพรหม	ถนนกาญจนาภิเษก	คลองทวีวัฒนา	๖ - ๑๒	๖,๖๔๐	๓ ธ.ค. ๕๙	๒๔ ธ.ค. ๕๙	๑๖	๑	๓๐	เรียบร้อย
๗	คลองบางระทึก	ถนนทวีวัฒนา	สุดเขตกรุงเทพมหานคร	๓ - ๖	๑,๑๘๐	๒๖ ธ.ค. ๕๙	๒๗ ธ.ค. ๕๙	๒	๑	๓๐	เรียบร้อย
๘	คลองบ้านโหร	ถนนกาญจนาภิเษก	คลองควาย	๖ - ๘	๒,๗๕๐	๒๘ ธ.ค. ๕๙	๓๐ ธ.ค. ๕๙	๓	๑	๓๐	เรียบร้อย
๙	คลองปทุม	ถนนทวีวัฒนา	สุดเขตกรุงเทพมหานคร	๙ - ๑๔	๑,๙๐๐	๓ ม.ค. ๖๐	๕ ม.ค. ๖๐	๓	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๐	คลองแม่ใหญ่	คลองบางเข็กหนึ่ง	คลองบางน้อย	๖ - ๘	๑,๒๗๐	๖ ม.ค. ๖๐	๙ ม.ค. ๖๐	๓	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๑	คลองยายโสม	คลองซอย	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	๓ - ๗	๑,๙๔๑	๑๐ ม.ค. ๖๐	๑๓ ม.ค. ๖๐	๔	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๒	คลองยายหนอม	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	คลองควาย	๖ - ๘	๑,๖๐๐	๑๔ ม.ค. ๖๐	๑๗ ม.ค. ๖๐	๓	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๓	คลองแยกคลองบางน้อย	คลองบางพรหม	คลองบางน้อย	๖ - ๘	๑,๕๐	๑๘ ม.ค. ๖๐	๑๘ ม.ค. ๖๐	๑	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๔	คลองลัดน้ำใส	คลองบางพรหม	คลองบางน้อย	๖ - ๘	๕๖๐	๑๙ ม.ค. ๖๐	๒๐ ม.ค. ๖๐	๒	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๕	คลองศรีศุภผล	คลองซอย	คลองทวีวัฒนา	๖ - ๘	๑,๗๐๐	๒๑ ม.ค. ๖๐	๒๕ ม.ค. ๖๐	๔	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๖	คลองใหม่	คลองควาย	คลองขุนศรีบุรีรักษ์	๕ - ๗	๑,๕๐๐	๒๖ ม.ค. ๖๐	๒๘ ม.ค. ๖๐	๓	๑	๓๐	เรียบร้อย
๑๗	คลองแยกคลองบางไผ่	คลองบางไผ่	หมู่บ้านชนชั้น	๕ - ๗	๔๐๐	๓๐ ม.ค. ๖๐	๓๑ ม.ค. ๖๐	๒	๑	๓๐	เรียบร้อย
รวม								๙๘			

หมายเหตุ นำข้อมูลเพียงบางส่วน

รูปภาพแสดงโครงการเก็บขยะทางน้ำ (รักษาประจำ)

โครงการเก็บขยะทางน้ำ(รักษาประจำ)เก็บขยะและวัชพืชคลองเปรมประชากร เขตจตุจักร

โครงการเปิดทางน้ำไหล เก็บขยะวัชพืช เปิดทางน้ำไหล คลองกระต่อนแถว เขตบางกอกน้อย

โครงการรักษาความสะอาดคู คลอง เก็บขยะและวัชพืชคลองกะจะ เขตสวนหลวง

โครงการรักษาประจำ เก็บขยะและวัชพืชน้ำตะแกรงสถานีสูบน้ำคลองสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตธนบุรี

โครงการขุดลอกคลองบางขุนเทียน เขตจอมทอง

โครงการขุดลอกคลอง(ค้ายันกลาง)คลองวัดทอง เขตบางกอกน้อย

๕.๒.๖ กฎหมายที่ใช้กำจัดผักตบชวา/ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๕.๒.๖.๑ กฎหมายที่ใช้กำจัดผักตบชวา

เนื่องจาก พรบ. สำหรับกำจัดผักตบชวา พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ได้ถูกยกเลิกไปในสมัยรัฐบาล พตท.ทักษิณ ชินวัตร ตาม พรบ. ยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๕๖ ปัจจุบันจึงยังไม่มีกฎหมายหรือพระราชบัญญัติโดยตรงสำหรับควบคุมกำจัดผักตบชวา แต่อาศัยกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล มาใช้ในการกำจัดผักตบชวา เช่น

- พรบ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๕๕๗
- พรบ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘
- พรบ. การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕
- พรบ. รักษาคลอง รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑
- พรบ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๕๕๖
- พรบ. กรมชลประทานหลวง พ.ศ.๒๕๘๕
- ประมวลกฎหมายอาญา
- พรบ. รักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕
- พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๒.๖.๒ กฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย

กรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการเขตมีหน้าที่ปกป้องรักษา ห้วย คลอง ลำน้ำ ต่างๆ และที่ดินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามพรบ.ลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๗ , ๑๑๘ และมาตรา ๑๒๒ และการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การขนส่ง การดูแลรักษาที่สาธารณะ การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามพรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ตามมาตรา ๕๐ , ๖๙ มาตรา ๖๙(๔) , ๘๙(๘) , ๘๙(๑๐) และมาตรา ๘๙ (๑๔)

๕.๒.๖.๓ พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

พ.ศ.๒๕๓๕

- ที่สาธารณะ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

- ทางน้ำ ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คันคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

- สิ่งปฏิกูล อุจจาระหรือปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเป็นของโสโครก หรือมีกลิ่นเหม็น

- มูลฝอย เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้าถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำหรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานที่สาธารณะ ซึ่งมีใช้สถานที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

มาตรา ๓๒ (๑) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือระบายอุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานที่สาธารณะ

๕.๒.๖.๔ พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรา ๑๘ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

๕.๒.๖.๕ พรบ.รักษาคลอง รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕)

มาตรา ๖ ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อฝุ่นฝอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งลงคลองและห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำ ลำ คู ซี่ ings

เลื่อนไหลมาลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำผิดต่อมาตรานี้ ให้ปรับผู้นั้นไม่เกินยี่สิบบาทหรือจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง หรือทั้งจำและปรับ ทั้งสองสถาน

๕.๒.๖.๖ พรบ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย

มาตรา ๑๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใดๆลงเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำและปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย

มาตรา ๑๑๙ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใดๆลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำและปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย

มาตรา ๒๐๔ ผู้ใดเท ทิ้ง หรือปล่อยให้ น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใดๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำและปรับ

๕.๒.๖.๗ พรบ.กรมชลประทานหลวง พ.ศ.๒๔๘๕

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ชากสัตว์ ชากพืช ถ้ำถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค

๕.๒.๖.๘ พรบ.ทางหลวง พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย น้ำโสโครก เศษหิน ดิน ทราย หรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวง หรือกระทำด้วยประการใดๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล เศษหิน ดิน ทราย ตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง

๕.๒.๖.๙ พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรา ๙๗ ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำ โดยมีขอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญเสียหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญเสียหรือเสียหายไปนั้น

๕.๒.๖.๑๐ ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๓๗ ผู้ใดเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพ เจือจางในอาหารหรือในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใดๆ และอาหารหรือน้ำมันใดมีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๗๕ ผู้ใดทำให้รางระบายน้ำ ร่องน้ำ หรือท่อระบายน้ำของโสโครก อันเป็นสิ่งสาธารณะเกิดขัดข้องหรือไม่สะดวก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๘๐ ผู้ใดทำสิ่งปฏิกูลแก่น้ำในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำ อันมิไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำและปรับ

๕.๒.๗ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

๕.๒.๗.๑ ให้สำนักงานเขตที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกันต้องจัดทำแผนเก็บขยะ วัชพืชให้สอดคล้องกันและประชุมหารือร่วมกับสำนักงานการระบายน้ำเพื่อร่วมกันสนับสนุน เครื่องมือให้เหมาะสมกับสำนักงานเขตนั้นๆ และเพิ่มรอบการจัดเก็บให้มากขึ้นกว่า ๑ รอบต่อปี

๕.๒.๗.๒ ให้ทุกหน่วยงานมีมาตรการในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด แม่น้ำ คู คลอง รวมถึงวิธีการจัดเก็บกำจัด วัชพืช ผักตบชวา อย่างถูกต้อง และบังคับใช้กฎหมายกับผู้ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำอย่างเข้มงวด

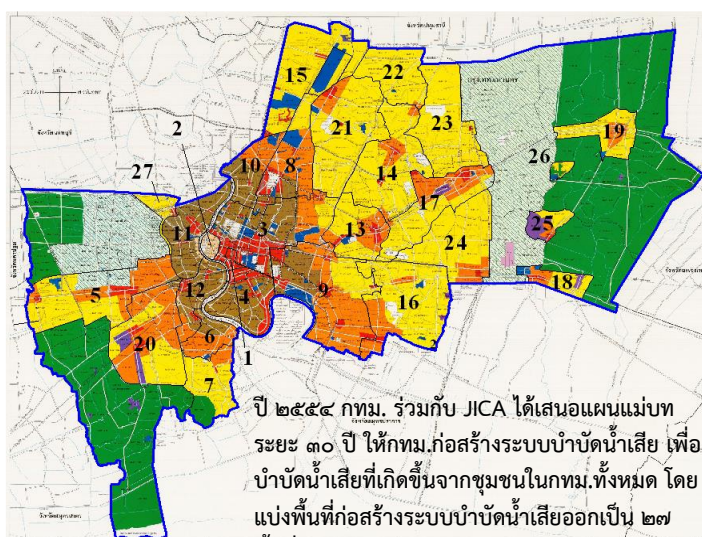
๕.๒.๗.๓ การกำจัดวัชพืช ผักตบชวา เน้นรูปแบบประชารัฐคือ ชุมชนริมคลองและหน่วยงานร่วมดำเนินการและจัดหางบประมาณในการจ้างชุมชนให้ร่วมดูแล แก้ไขปัญหาขยะ วัชพืช ในคลอง เนื่องจากข้อจำกัดทางบุคลากรและเครื่องมือปฏิบัติงานหน่วยงานราชการ โดยให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง บูรณาการตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และต้องมีการสนับสนุนเครื่องจักรให้ชุมชนเพื่อดำเนินการจัดเก็บขยะ วัชพืช ผักตบชวา

๕.๒.๗.๔ ให้การสนับสนุนและจัดหาเครื่องมือจัดเก็บผักตบชวาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เรือเก็บผักตบชวา โดยวิธีชีวภาพ รวมถึงการแปรรูปผักตบชวาเป็น ปุ๋ย เชื้อเพลิง หรือผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดรายได้

๕.๓ ปัญหาน้ำเสีย

การจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการตามแผนแม่บทการจัดการน้ำเสียของกรุงเทพมหานครเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยแผนแม่บทฉบับล่าสุด ปี พ.ศ.๒๕๕๔ จัดทำขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานการระบายน้ำและ JICA ได้เสนอแนะให้มีการแบ่งพื้นที่การดำเนินโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียออกเป็น ๒๗ โซน ซึ่งโครงการตามแผนแม่บทนี้ได้รับการบรรจุในแผนปฏิบัติการราชการของสำนักงานการระบายน้ำและของกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๕.๓.๑ แผนการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

รูป แผนแม่บทการจัดการน้ำเสีย ปี ๒๕๕๔ (๒๗ พื้นที่)

แผนแม่บทการจัดการน้ำเสียช่วงแรก ปี ๒๕๒๔ ดำเนินการโดย JICA แบ่งพื้นที่บำบัดน้ำเสียออกเป็น ๑๐ โซน ในพื้นที่ใจกลางกรุงเทพมหานคร แต่ละโซนครอบคลุมพื้นที่ค่อนข้างกว้าง ต่อมาในปี ๒๕๔๒ ได้ทำการทบทวนแผนแม่บทและปรับโซนการบำบัดน้ำเสียออกเป็น ๒๐ โซน ล่าสุดในปี ๒๕๕๔ ได้ทำการทบทวนแผนแม่บทอีกครั้ง และได้เสนอแนะให้ปรับโซนบำบัดน้ำเสียออกเป็น ๒๗ โซน ถึงปัจจุบัน กรุงเทพมหานครก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมและเปิดบริการแล้ว จำนวน ๘ แห่ง และมีแผนจะดำเนินการให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแผนระยะสั้นจะดำเนินโครงการบำบัดน้ำเสีย อีก ๔ โครงการ และแผนระยะยาวอีก ๑๕ โครงการ

๕.๓.๑.๑ แผนงานการบำบัดน้ำเสียที่ได้เปิดดำเนินการแล้ว

โรงควบคุมคุณภาพน้ำรวมขนาดใหญ่ จำนวน ๘ โรง (๑,๑๑๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน) และโรงควบคุมคุณภาพน้ำขนาดเล็กที่ได้รับโอนจากการเคหะแห่งชาติ ๑๒ โรง (๒๔,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน) รวมขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียทั้งหมด ๑,๑๓๖,๘๐๐ ลบ.ม./วัน จากปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมด ๒.๕๔ ล้าน ลบ.ม./วัน (ข้อมูลปริมาณน้ำประปาจากการประปานครหลวงปี ๒๕๕๘)

โครงการบำบัดน้ำเสีย	พื้นที่บริการ (ตร.กม.)	ขนาดบำบัด (ลบ.ม./วัน)
๑. โรงควบคุมคุณภาพน้ำสีพระยา	๒.๗	๓๐,๐๐๐
๒. โรงควบคุมคุณภาพน้ำรัตนโกสินทร์	๔.๑	๔๐,๐๐๐
๓. โรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง	๓๗	๓๕๐,๐๐๐
๔. โรงควบคุมคุณภาพน้ำช่องนนทรี	๒๘.๕	๒๐๐,๐๐๐
๕. โรงควบคุมคุณภาพน้ำหนองแขม	๔๔	๑๕๗,๐๐๐
๖. โรงควบคุมคุณภาพน้ำทุ่งครุ	๔๒	๖๕,๐๐๐
๗. โรงควบคุมคุณภาพน้ำจตุจักร	๓๓.๔	๑๕๐,๐๐๐
๘. ศูนย์การศึกษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบางซื่อ	๒๐.๗	๑๒๐,๐๐๐
รวม	๒๑๒.๔	๑,๑๑๒,๐๐๐

*** คิดเป็นประสิทธิภาพการบำบัดคิดเป็นร้อยละ ๔๕ ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดในกรุงเทพมหานคร (๒.๕๔ ล้านลบ.ม./วัน) ข้อมูลน้ำประปาปี ๒๕๕๘

๕.๓.๑.๒ โครงการบำบัดน้ำเสียในอนาคต

๕.๓.๑.๒.๑ โครงการบำบัดน้ำเสียระยะสั้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕

โครงการบำบัดน้ำเสีย	พื้นที่บริการ (ตร.กม.)	ขนาดบำบัด (ลบ.ม./วัน)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑.โครงการบำบัดน้ำเสียมีนบุรี (ระยะที่ ๑)	๔.๔๓	๑๐,๐๐๐	๕๕๖.๐๕๗
๒.โครงการบำบัดน้ำเสียธนบุรี	๓๖.๔๔	๑๖๐,๐๐๐	๑๐,๙๘๗.๕
๒.โครงการบำบัดน้ำเสียคลองเตย	๗๑	๓๖๐,๐๐๐	๑๔,๖๘๗
๔.โครงการบำบัดน้ำเสียบึงหนองบอน	๖๓.๘๕	๑๓๕,๐๐๐	๗,๙๓๙
รวม	๑๗๕.๗๒	๖๖๕,๐๐๐	๓๔,๑๗๐

*** ประสิทธิภาพการบำบัดคิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓ ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดในกรุงเทพมหานคร (๒.๕๔ ล้านลบ.ม./วัน)

๑. โครงการบำบัดน้ำเสียมินบุรี ขนาดบำบัดน้ำเสีย ๑๐,๐๐๐ ลบ.ม./วัน ครอบคลุมพื้นที่บริการ ๔.๔๓ ตารางกิโลเมตร รองรับประชากร ๑๓,๐๐๐ คน สถานที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณประตูระบายน้ำคลองแสนแสบตอนมินบุรี ปัจจุบันออกแบบรายละเอียดเสร็จเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการจัดหาผู้รับจ้าง

๒. โครงการบำบัดน้ำเสียธนบุรี ขนาดบำบัดน้ำเสีย ๑๖๐,๐๐๐ ลบ.ม./วัน ครอบคลุมพื้นที่บริการ ๓๖.๔๔ ตารางกิโลเมตร รองรับประชากร ๔๐๔,๗๓๐ คน สถานที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณริมทางรถไฟสายใต้ที่กม.๒ ระหว่างสถานีธนบุรี-ชุมทางตลิ่งชัน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาคงความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสีย

๓. โครงการบำบัดน้ำเสียคลองเตย ขนาดบำบัดน้ำเสีย ๓๖๐,๐๐๐ ลบ.ม./วัน ครอบคลุมพื้นที่บริการ ๗๑ ตารางกิโลเมตร รองรับประชากร ๔๘๔,๕๐๗ คน สถานที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณโรงงานไม้อัดไทย ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมแล้วเสร็จ เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๔ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนการศึกษาก่อนการดำเนินการในขั้นต่อไป

๔. โครงการบำบัดน้ำเสียบึงหนองบอน ขนาดบำบัดน้ำเสีย ๑๓๕,๐๐๐ ลบ.ม./วัน ครอบคลุมพื้นที่บริการ ๖๓.๘๕ ตารางกิโลเมตร รองรับประชากร ๒๖๕,๘๘๓ คน สถานที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณริมบึงหนองบอน เขตประเวศ ดำเนินการศึกษา ความเหมาะสมแล้วเสร็จ เมื่อ พ.ศ.๒๕๕๔ โดยได้รับความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจาก JICA อยู่ระหว่างเตรียมเอกสารเพื่อเข้าสู่โครงการให้เอกชนร่วมทุน

๕.๓.๒ โครงการบำบัดน้ำเสียระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๓)

โครงการบำบัดน้ำเสีย	พื้นที่บริการ (ตร.กม.)	ขนาดบำบัด (ลบ.ม./วัน)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑. ธนบุรีใต้	๒๐.๘๗	๑๔๒,๐๐๐	๕,๐๒๗
๒. ทุ่งครุเหนือ	๑๕.๑	๕๔,๐๐๐	๒,๓๒๔
๓. วังทองหลาง	๒๘.๗๒	๑๑๗,๐๐๐	๔,๖๐๘
๔. ดอนเมือง	๔๙.๔๑	๑๕๕,๐๐๐	๗,๑๐๐
๕. ลาดพร้าว	๖๒.๐๖	๑๙๒,๐๐๐	๘,๘๕๐
๖. จอมทอง	๕๘.๑๖	๒๒๒,๐๐๐	๘,๘๕๑

๗. มีนบุรีระยะที่ ๒	๓๗.๒๒	๑๓๐,๐๐๐	๕,๒๘๖
๘. ปิ้งกุ่ม	๕๖.๓๙	๑๓๘,๐๐๐	๖,๙๙๒
๙. สายไหม	๒๙.๕๘	๖๔,๐๐๐	๓,๔๓๖
๑๐. ลาดกระบัง ๒	๔๙.๕๙	๑๐๗,๐๐๐	๕,๔๑๐
๑๑. ลาดกระบัง ๑	๑๒.๕๘	๓๐,๐๐๐	๑,๔๔๖
๑๒. หนองจอก ๑	๒๑.๐๙	๙๗,๐๐๐	๓,๖๘๖
๑๓. คลองสามวา	๕๐.๑๕	๑๕๗,๐๐๐	๖,๖๙๑
๑๔. ลาดกระบัง ๓	๙.๘๘	๑๕,๐๐๐	๙๐๒
๑๕. หนองจอก ๒	๓.๐๙	๑๑,๐๐๐	๔๓๔
รวม	๕๐๓.๘๙	๑,๖๓๑,๐๐๐	๗๑,๐๓๓

***ประสิทธิภาพการบำบัดคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดในกรุงเทพมหานคร (๓.๕๕ ล้านลบ.ม./วัน)

๕.๓.๓ ปัญหาอุปสรรค

๕.๓.๓.๑ ความยากลำบากในการจัดหาที่ดินที่ใช้ในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

๕.๓.๓.๒ งบประมาณดำเนินการ ซึ่งจะพบว่าเงินอุดหนุนรัฐบาลมีแนวโน้มสัดส่วน

ลดลง

๕.๓.๓.๓ น้ำเสียบางส่วนไม่ถูกรวบรวมเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย เนื่องจาก

๕.๓.๓.๓.๑ ยังไม่ได้ก่อสร้างแนวท่อรวบรวมน้ำเสียในบริเวณดังกล่าว

(แนวท่อของโครงการฯ ยังเข้าไม่ถึง) จึงทำให้ไม่มีบ่อดักน้ำเสียของโครงการ

๕.๓.๓.๓.๒ แนวท่อระบายน้ำเสีย (น้ำฝน) ของกรุงเทพมหานครยัง

ไม่ได้ก่อสร้าง

๕.๓.๓.๓.๓ ก่อสร้างท่อระบายน้ำเสีย (น้ำฝน) ของกรุงเทพมหานคร

ภายหลังที่โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียก่อน

๕.๓.๓.๓.๔ เป็นพื้นที่หมู่บ้านเอกชน ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้

เพราะเจ้าของพื้นที่ไม่อนุญาต

๕.๓.๓.๔ อุปสรรคของการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย คือ การจัดเก็บ

ค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียจากกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ จะยากกว่าการจัดเก็บค่าบริการขยะ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายปล่อยน้ำทิ้งลงท่อระบายน้ำ ตามปกติวิสัยอยู่แล้ว

๕.๓.๓.๕ การนำน้ำที่ผ่านการบำบัดและตะกอนน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น

๕.๓.๓.๕.๑ การนำน้ำที่ผ่านการบำบัดไปจำหน่ายให้ภาคอุตสาหกรรม

หรือภาคเอกชนสามารถหารายได้จากจำหน่ายได้หรือไม่ และอาจเป็นภารกิจที่ซ้ำซ้อนกับการประปา

๕.๓.๓.๕.๒ การนำน้ำที่ผ่านการบำบัด/ตะกอนน้ำเสียไปจำหน่ายหรือ

แจกจ่าย สามารถดำเนินการได้หรือไม่ เนื่องจากขัดกับ พ.ร.บ. โรงงานฯ

๕.๓.๔. ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

๕.๓.๔.๑ การพิจารณาแก้ไขกฎหมาย ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ให้

สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น กฎหมายควบคุมอาคารให้สอดคล้องกับ พรบ.ส่งเสริมและ

รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การแก้ไขข้อบัญญัติ เรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย การพิจารณาแยก
โรงควบคุมคุณภาพน้ำออกจากการควบคุมภายใต้ พรบ.โรงงาน ของกระทรวงอุตสาหกรรม

๕.๓.๔.๒ การแก้ไขปัญหาขาดแหล่งเงินทุน ควรให้ภาคเอกชนร่วมทุนกับภาครัฐ
(Public Private Partnership (PPP))

๕.๓.๔.๓ การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเทศไทย เช่น

๕.๓.๔.๓.๑ เทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสีย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ
ระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อให้สามารถรองรับน้ำเสียเพิ่มมากขึ้น โดยไม่ต้องจัดหาพื้นที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย
เพิ่มเติม

๕.๓.๔.๓.๒ เทคโนโลยีที่รวบรวมน้ำเสีย เช่น การเชื่อมต่อรวบรวมน้ำ
เสียให้สมบูรณ์ โดยบังคับใช้กฎหมายต่อเชื่อมต่ออย่างเคร่งครัด ให้ออกแบบก่อสร้างที่รวบรวมน้ำเสียไป
พร้อมกับการสร้างเขื่อนให้สามารถบริหารจัดการน้ำฝนและน้ำเสียในท่ออย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๔.๓.๓ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกในการดูแล
รักษาฯ คลองร่วมกับชุมชน

๕.๔ ปัญหาการท่องเที่ยว

สืบเนื่องจากกรุงเทพมหานคร มีคู คลอง เป็นจำนวนมาก และสมัยก่อนใช้การสัญจรทางน้ำเป็น
หลัก จึงมีชุมชนอาศัยอยู่ข้างสองฝั่งคลองมาอย่างช้านานไม่ว่าจะเป็น ชุมชนบ้านเรือน ตลาดน้ำ วัดหรือ
โบราณสถานต่างๆมากมาย ซึ่งปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยมในเขต
กรุงเทพมหานคร โดยมีเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือดังนี้

๕.๔.๑ เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือฝั่งพระนคร

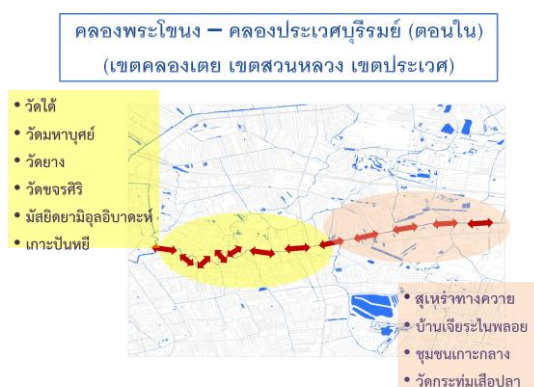
- **คลองบางลำพู / ใ่อ่าง** มีระยะทาง ๓.๔๕ กิโลเมตร เริ่มจาก แม่น้ำเจ้าพระยา
(สวนสันติชัยปราการ) ถึง สะพานดำรงสถิตย์ มีแหล่งท่องเที่ยว ป้อมพระสุเมรุ สวนสันติชัยปราการ มัสยิดจักร
พงษ์ พิพิธบางลำพู ศาลเจ้าพ่อหนู วัดบวรนิเวศฯ หอศิลป์พระนางเจ้า-สิริกิติ์ ป้อมมหากาฬ วัดสระเกศ (ภูเขา
ทอง) ชุมชนบ้านบาตรโลหะปราสาทนันทารศรัตนโกสินทร์

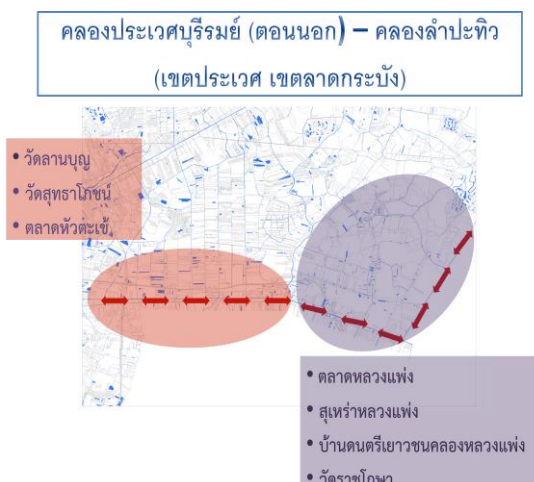
- **คลองผดุงกรุงเกษม** มีระยะทาง ๕.๔๐ กิโลเมตร เริ่มจาก ท่าเรือเทเวศร์ ถึง ท่าเรือ
หัวลำโพง (ต่อขยาย ท่าเรือวัดมหาพฤฒาราม – ท่าเรือสี่พระยา) แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ ย่าน
ประวัติศาสตร์คลองผดุงกรุงเกษมได้แก่ ย่านเทเวศร์ ย่านนางเลิ้ง ย่านมหานาค ย่านยศเส และย่านตลาดน้อย

- **คลองพระโขนง – คลองประเวศบุรีรมย์ (ตอนใน)** มีระยะทาง ๑๐.๓๐ กิโลเมตร เริ่มจาก ต้นน้ำเจ้าพระยา (เขตคลองเตย) ถึง คลองหนองบอน (เขตสวนหลวง) แหล่งท่องเที่ยว วัดใต้ วัดมหาบุศย์ วัดยาง วัดขจรศิริ มัสยิดยามีอุลอิบาดะห์ เกาะป็นหี สุเหร่าทางควาย บ้านเจียรโนพลอย ชุมชนเกาะกลาง วัดกระทุ่มเสือปลา

- **คลองประเวศบุรีรมย์ (ตอนนอก) – คลองลำปะทิว** มีระยะทาง ๑๗ กิโลเมตร เริ่มจาก วัดลานบุญ ถึง คลองหลวงแพ่ง แหล่งท่องเที่ยว วัดลานบุญ วัดสุทธาโกชน ตลาดหัวตะเข้ ตลาดหลวงแพ่ง สุเหร่าหลวงแพ่ง บ้านดนตรีเยาชนคลองหลวงแพ่ง วัดราชโกษา

๕.๔.๒ เส้นทางทางท่องเที่ยวทางเรือฝั่งธนบุรี

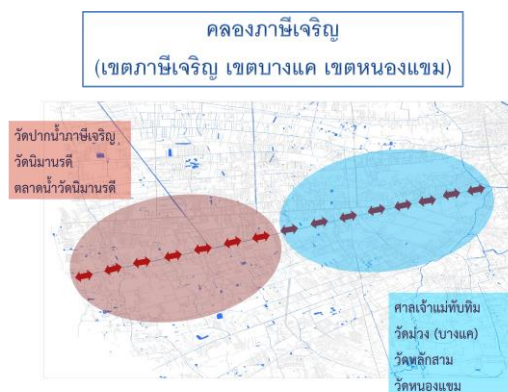
- คลองบางกอกน้อย - คลองชักพระ - คลองมอญ ระยะทาง ๕.๒๐ กิโลเมตร เริ่มจาก พิพิธภัณฑสถานเรือพระราชพิธีถึงวัดสุวรรณคีรี แหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานเรือพระราชพิธี พิพิธภัณฑสถานศิริราชพิมุขสถาน ชุมชนบ้านบุ (ชั้นลงหิน) วัดสุวรรณาราม ตลาดวัดทอง วัดศรีสุदारาม วัดสุวรรณคีรี วัดตลิ่งชัน ตลาดน้ำตลิ่งชัน วัดป่าเชิงเลน วัดคูหาสวรรค์ วัดกำแพง (บางจาก) บ้านศิลปิน

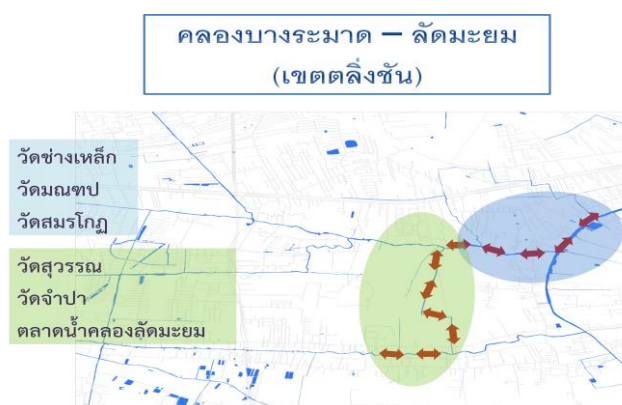
- คลองบางกอกใหญ่ - คลองด่าน ระยะทาง ๓ กิโลเมตรเริ่มจาก คลองบางกอกใหญ่ - คลองบางขุนเทียนแหล่งท่องเที่ยวป้อมโบราณวิชัยประสิทธิ์ วัดกัลยาณมิตรฯ วัดโมลีโลกยารามฯ มัสยิดต้นสน มัสยิดบางหลวง วัดหงส์รัตนารามฯ พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเขตบางกอกใหญ่ โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน วัดอินทาราม วัดจันทาราม วัดราชคฤห์ ตลาดพลู วัดอัมพรสวรรค์ วัดนางชี วัดหนังฯ พิพิธภัณฑสถานวัดหนังฯ วัดนางนอง วัดราชโอรสารามวรวิหาร

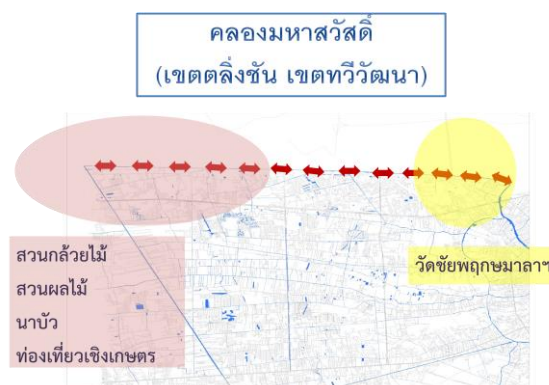
- คลองภาษีเจริญ ระยะทาง ๑๕.๕๐ กิโลเมตร เริ่มจาก คลองบางกอกใหญ่ ถึง สุดเขต กรุงเทพฯ (เขตหนองแขม) แหล่งท่องเที่ยว วัดปากน้ำภาษีเจริญ วัดนิมานรดี ตลาดริมน้ำวัดนิมานรดี ศาลเจ้าแม่ทับทิมวัดม่วง (บางแค) วัดหลักสาม วัดหนองแขม

- **คลองบางระมาด - ลัดมะยม** ระยะทาง ๗.๑๐ กิโลเมตร เริ่มจาก วัดช่างเหล็ก ถึง ตลาดคลองลัดมะยม แหล่งท่องเที่ยว วัดช่างเหล็ก วัดมณฑป วัดสมรโกฏ วัดสุวรรณ วัดจำปา ชุมชนเกาะศาลเจ้า ตลาดน้ำคลองลัดมะยม

- **คลองมหาสวัสดิ์** ระยะทาง ๒๘ กิโลเมตร เริ่มจาก วัดชัยฤทธิสมาลา เขตตลิ่งชัน ถึง ประตูน้ำจรัญราย ท่านา จ.นครปฐม แหล่งท่องเที่ยว วัดชัยฤทธิสมาลาอาราชาวรวิหาร ท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนกล้วยไม้ สวนผลไม้ นาบัว

๕.๔.๓ ปัญหาและอุปสรรค

ตามที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้น กรุงเทพมหานครมีคู คลอง เป็นจำนวนมาก และสมัยก่อนใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลัก จึงมีชุมชนอาศัยอยู่ข้างสองฝั่งคลองมาอย่างช้านานไม่ว่าจะเป็น ชุมชนบ้านเรือน ตลาดน้ำ วัดหรือโบราณสถานต่างๆมากมาย จึงทำให้ กรุงเทพมหานครมีศักยภาพในการท่องเที่ยวทางเรือเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม แต่ปัจจุบันสภาพแม่น้ำ คู คลอง มีการเปลี่ยนสภาพจากเดิมไปมาก ประกอบกับเมืองมีความเจริญเติบโตจึงทำให้การท่องเที่ยวทางน้ำมีปัญหาอุปสรรค ดังนี้

๕.๔.๓.๑ ท่าเรือไม่เพียงพอและไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว

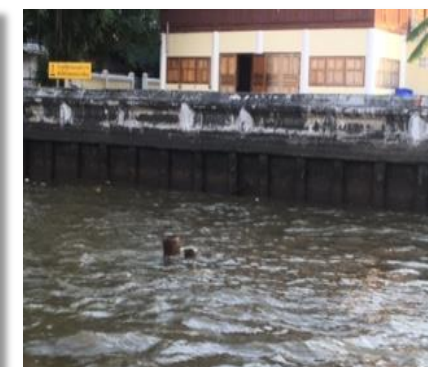
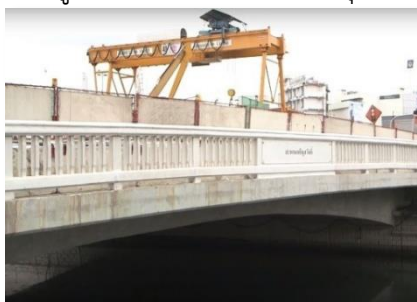
๕.๔.๓.๒ ผนังตลิ่งชำรุดเสียหาย

๕.๔.๓.๓ มีการปล่อยน้ำเสียจากบ้านเรือน

๕.๔.๓.๔ ทศนิยมภาพทั้งสองฝั่งคลองในบางพื้นที่ไม่สวยงาม สกปรก มีผักตบชวามากกีดขวางทางเดินเรือ หรือมีสิ่งก่อสร้างเขื่อนบดบังทัศนียภาพ

๕.๔.๓.๕ เส้นทางไม่เชื่อมต่อ เนื่องจากมีตอม่อและสาธารณูปโภคใต้น้ำกีดขวาง และระดับท้องสะพานอยู่ในระดับต่ำเรือไม่สามารถลอดผ่านได้

๕.๔.๓.๖ การรองรับน้ำหนักของโป๊ะเรือบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ขาดเจ้าหน้าที่ในการดูแลและควบคุมปริมาณผู้โดยสาร เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

๕.๔.๔ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

๕.๔.๔.๑ มีการจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวทางเรือเพื่อบูรณาการ บริหารจัดการของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีการใช้งบประมาณแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคัดเลือกโครงการนำร่องโดยพิจารณาจาก (Land Mark) หรือจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว

๕.๔.๔.๒ มีการจัดทำท่าเทียบเรือให้เพียงพอ เหมาะสมและปลอดภัยเพื่อให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวทางเรือรวมถึงจัดเจ้าหน้าที่ดูแลและควบคุมปริมาณผู้โดยสารให้เหมาะสมกับการรับน้ำหนักของโป๊ะเทียบเรือ ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

๕.๔.๔.๓ ระบบขนส่งสาธารณะต่างๆ เช่น รถโดยสาร รถไฟฟ้า เรือโดยสาร เป็นต้น ต้องเชื่อมโยงกันให้ครอบคลุม สะดวกต่อการเดินทาง กับแหล่งท่องเที่ยวทางเรือและเส้นทางการเดินเรือ

๕.๔.๔.๔ ควรกำหนดให้มีการปรับปรุง แกะไข ทักษะคุณภาพในคลอง ริมฝั่งคลอง ให้สวยงามโดยให้รักษาวินัยชีวิตชุมชนริมคลองดั้งเดิมและอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เส้นทางการเดินเรือควรให้สวยงาม สอดคล้องกับสถาปัตยกรรม ตลอดเส้นทางท่องเที่ยวต่างๆ

๕.๔.๔.๕ ควรแก้ไขระดับท้องสะพาน หรือ ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ที่ขวางทางเดินเรือ เพื่อที่จะทำให้สามารถท่องเที่ยวทางเรือเชื่อมต่อหากันได้สะดวกตลอดเส้นทางท่องเที่ยว

๕.๔.๔.๖ ควรกำหนดว่าหากคลองใดเป็นคลองเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว จะต้องออกระเบียบการขุดลอกคลอง การอนุญาตสร้างสะพาน หรือ งานฝั่งเมือง การจราจรขนส่ง เป็นต้น ให้สอดคล้องกันในคราวเดียวกัน

๕.๔.๔.๗ มีการเร่งแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในภาพรวมอย่างยั่งยืน

๕.๔.๔.๘ การออกแบบโครงสร้างสถาปัตยกรรมควรออกแบบให้สอดคล้องกับพื้นที่ให้ มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ

๕.๔.๔.๙ เส้นทางจักรยานควรทำควบคู่กับการก่อสร้างเขื่อนและเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางเรือ

๕.๔.๔.๑๐ ขอความร่วมมือกับภาคประชาชน สถาปนิก ในการออกแบบเขื่อนริมคลองให้มีองค์ประกอบที่กลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ วิถีชีวิตชาวเมือง ให้สอดคล้องกัน

๕.๕ ปัญหาการขนส่งจราจรทางน้ำ

การประโยชน์การใช้ คู คลอง ในเขตกรุงเทพมหานคร มีหลายด้านจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งอีกประเภทหนึ่งที่จะกล่าวถึง คือ การใช้ประโยชน์การขนส่งจราจรทางน้ำ ซึ่งข้อดีในการจราจรทางน้ำคือ รวดเร็ว สะดวก ประหยัด มีระยะเวลาเดินทางที่แน่นอน ตามแผนการเดินทางเรือสัญจรในคลองของกรุงเทพมหานคร มีเส้นทางหลักๆ ดังนี้

๕.๕.๑ แผนการเดินทางเรือสัญจรในคลองของกรุงเทพมหานคร

๕.๕.๑.๑ เส้นทางเดินเรือในคลองแสนแสบ จาก ผ่านฟ้าลีลาศถึงวัดศรีบุญเรือง

๕.๕.๑.๒ เส้นทางเดินเรือในคลองแสนแสบ (ส่วนต่อขยาย) จาก วัดศรีบุญเรืองถึงสำนักงานเขตมีนบุรี

๕.๕.๑.๓ เส้นทางเดินเรือในคลองคลองพระโขนง จากพระโขนงถึงตลาดเอี่ยมสมบัติ

๕.๕.๑.๔ เส้นทางเดินเรือในคลองบ้านป่า จากพระโขนงถึงคลองบ้านป่า

๕.๕.๑.๕ เส้นทางเดินเรือในคลองภาษีเจริญจากท่าเทียบเรือประตูน้ำภาษีเจริญถึงท่าเทียบเรือเพชรเกษม ๖๙

๕.๕.๑.๖ เส้นทางเดินเรือในคลองดุสิต กรุงเทพมหานคร จากท่าเรือหัวลำโพง ถึงท่าเรือเทเวศน์

สำนักจรรยาและขนส่ง กรุงเทพมหานคร จะดูแลเส้นทางการเดินเรือ จำนวน ๒ คลอง คือ คลองภาษีเจริญและคลองดุงกรุงเกษม แต่ถึงอย่างไรอำนาจหน้าที่การเดินเรือต้องได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่า ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการเดินเรือตามกฎหมาย ในส่วนกรุงเทพมหานครจะมีหน้าที่อนุญาต จัดทำ และก่อสร้างท่าเรือ

ที่มา : สำนักจรรยาและขนส่ง กทม.

จากที่กล่าวข้างต้นสำนักจรรยาและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ดูแลเส้นทางการเดินเรือ จำนวน ๒ คลอง คือ คลองภาษีเจริญ ดำเนินการโดย บริษัท กรุงเทพธนาคม จำกัด (KT) ส่วนคลองดุงกรุงเกษม สำนักการระบายน้ำได้สนับสนุนเรือมาวิ่งโดยสารเป็นการชั่วคราว กรณีคลองแสนแสบ รวมถึงส่วนที่ขยาย กรมเจ้าท่าควบคุมดูแลในการเดินเรือ ดำเนินการเดินเรือโดยให้ บริษัท ครอบคลุมขนส่ง (๒๐๐๒) จำกัด เป็นเดินเรือ

การเดินเรือทั้งหมดต้องขออนุญาตกรมเจ้าท่าซึ่งเป็นหน่วยงานดูแลน้ำไทยตามกฎหมาย ส่วน กฎหมาย กทม.คือเรื่องการจราจรขนส่ง หากไม่มีเอกชนมาดำเนินการ กทม.ก็จะนำร่องการเดินเรือเพื่อแก้ปัญหาการจราจรเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชน จะเห็นได้ว่า กทม.เป็นเจ้าของพื้นที่แต่ไม่มีอำนาจในการเดินเรือ แต่ในเรื่องตลิ่ง เชื่อน ทางขึ้นลง เป็นหน้าที่ที่ กทม.ต้องรับผิดชอบ ลงทุนจัดหางบประมาณ เพื่อบริการสาธารณะ แต่การเดินเรือจัดเก็บค่าโดยสารเป็นเอกชน เช่น คลองภาษีเจริญ บริษัท กรุงเทพธนาคม จำกัด เป็นผู้ดำเนินการ และเก็บค่าโดยสารเข้าบริษัท หากมาใช้ท่าเรือของ กทม.และไม่มีเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาท่าเรือของ กทม.ซึ่ง กทม.เป็นผู้ลงทุนก่อสร้าง จัดทำ เป็นเหตุให้ กทม.ต้องสูญเสียรายได้หรือจัดหางบประมาณมาบำรุงรักษาท่าเรือเสียเอง

๕.๕.๒ ปัญหาและอุปสรรค

๕.๕.๒.๑ ปัญหาน้ำเน่าเสียในคลองและ สงกลิ้นรบกวน

๕.๕.๒.๒ คลองส่วนใหญ่ใน กทม.จะใช้เพื่อการระบายน้ำเป็นหลัก หากมีฝน คลองจะมีการพร่องน้ำลงเพื่อรองรับน้ำฝน ทำให้ระดับน้ำในคลองต่ำ เป็นอุปสรรคในการเดินเรือได้

๕.๕.๒.๓ เจ้าหน้าที่ในการดูแลและควบคุมปริมาณผู้โดยสารไม่เพียงพอ รวมถึงความมั่นคงแข็งแรงของโป๊ะท่าเทียบเรือซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

๕.๕.๒.๔ ขาดความชัดเจนในข้อกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่ ของหน่วยงาน ในการดำเนินการต่างๆในแม่น้ำลำคลอง เช่น การอนุญาตการเดินเรือ การอนุญาตก่อสร้างท่าเทียบเรือ ความชัดเจนในการก่อสร้างท่าเทียบเรือ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ท่าเรือ รวมถึงหากเกิดอุบัติเหตุหน่วยงานใดควรรับผิดชอบ

๕.๕.๒.๕ มีตอม่อและเสาฐานรูปโกลนใต้น้ำกีดขวาง และระดับท้องสะพานอยู่ในระดับต่ำ เรือไม่สามารถลอดผ่านได้

๕.๕.๓ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

๕.๕.๓.๑ เห็นควรมีการแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับ ให้ กทม. ใช้กฎหมาย และระเบียบได้อย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ อันเนื่องจาก กรมเจ้าท่า ได้มอบภารกิจให้ กทม. ดำเนินการดูแลท่าเรือ การเดินเรือ แต่มิได้มอบอำนาจให้ กทม. ในการพิจารณาการขออนุญาตการก่อสร้างท่าเรือ ค่าธรรมเนียมในการเดินเรือ จึงทำให้ กทม. บริหารจัดการและ ใช้กฎหมาย ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ สำหรับหน่วยงานพิจารณาการขออนุญาตสะพาน ต้องพิจารณา ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบในการอนุญาตก่อสร้างสะพานข้ามคลองกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๔๙ อย่างเคร่งครัด

๕.๕.๓.๒ ตรวจสอบบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เรื่องการขออนุญาตเดินเรือ การบริหารจัดการเดินเรือ กับกรมเจ้าท่าให้เกิดความชัดเจน เพื่อกำหนดความรับผิดชอบกรณีเกิดความเสียหายเกิดอุบัติเหตุเรือล่มผู้โดยสารถึงแก่ชีวิตความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับหน่วยงานใด

๕.๕.๓.๓ ควรดำเนินการแก้ไขน้ำเสียที่ปล่อยลงในคลองอย่างเคร่งครัด เช่นการบังคับใช้กฎหมาย การมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำลงสู่คลอง การรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาคลอง เป็นต้น

๕.๕.๓.๔ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความแข็งแรงของท่าเรือเป็นประจำทุกปี และควรมีเจ้าหน้าที่ควบคุมการใช้ท่าเรืออย่างเคร่งครัดป้องกันเกิดอุบัติเหตุ

๕.๕.๓.๕ มีการศึกษารูปแบบและกฎหมายให้ชัดเจน ทั้งเรื่องอำนาจการอนุมัติ อนุญาต การควบคุมดูแล ผลประโยชน์การเดินเรือ หรือหากเกิดอุบัติเหตุกรณีต่างๆความรับผิดชอบอยู่ที่หน่วยงานใดบ้าง

๖. บทสรุป

การศึกษาการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ คูคลอง ของกรุงเทพมหานคร โดยคณะกรรมการวิสามัญแนวทางการบริหารจัดการแม่น้ำคูคลองนี้ มีบทสรุปว่า คูคลองที่เคยใช้ประโยชน์เพื่อการชลประทาน การเกษตร การคมนาคม อุปโภค บริโภค การระบายน้ำ การพักผ่อนหย่อนใจ ลดน้อยลงมาก ในคูคลองหลายสาย ซึ่งเกิดจากปัญหาอุปสรรคหลายด้าน ทั้งการรुकู้คูคลองของบ้านเรือนประชาชน การปล่อยทิ้งน้ำเสียจนเกิดเป็นปัญหามลพิษของน้ำคูคลอง ปัญหาการทิ้งขยะของประชาชน และวัชพืชขวางทางน้ำไหลในคูคลอง โดยข้อเท็จจริงแล้ว คูคลองเหล่านี้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน ทั้งการเดินเรือ การระบายน้ำ การอุปโภค หรือการพักผ่อน การศึกษานี้จึงเสนอแนะให้การพัฒนาแก้ไขปัญหานี้ให้คูคลองเหล่านั้นสามารถฟื้นฟูกลับมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลายด้านเหมือนเดิม จำเป็นต้องมีมาตรการทั้งด้านกฎหมายและการบริหารจัดการร่วมกัน ได้แก่

- การวางแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการใช้ประโยชน์ในคูคลองแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมีเป้าหมายให้การใช้ประโยชน์คูคลองแต่ละสายอย่างหลากหลายด้าน

- การบูรณาการการใช้ประโยชน์ต้องดำเนินการ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสำนักการระบายน้ำ สำนักการโยธา สำนักจรรยาและขนส่ง สำนักผังเมือง สำนักวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักพัฒนาสังคม และสำนักงานเขต หน่วยงานเหล่านี้ล้วนมีบทบาทในการพัฒนาคลองในหลาย ๆ ด้าน เพื่อการใช้ประโยชน์ในการระบายน้ำ ขนส่ง คมนาคม การเกษตร การท่องเที่ยว การรักษาสีน้ำจืด เป็นต้น

- สิ่งสำคัญเพื่อการบูรณาการให้เกิดผลสำเร็จ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณทุกด้านใน คลองแต่ละสาย เพื่อให้การพัฒนาแก้ไขปัญหาคลองแต่ละสายบรรลุผลสำเร็จ และใช้ประโยชน์ได้หลาย ๆ ด้านไปพร้อมๆ กัน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผลสำเร็จ อาจมีการศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนใน การใช้ประโยชน์คลองแต่ละสาย จึงเสนอแนะให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญดำเนินการศึกษากรณี คลองสายสำคัญที่มีผลต่อการระบายน้ำ การจราจรและขนส่ง การชลประทาน และการท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้เกิดรูปธรรมการบริหารจัดการเฉพาะกรณีต่อไป